

OSREDNJA KOROŠKA KNJIŽNICA

GLASILO DELAVCEV LESNE SLOVENJ GRADCA

STVO IN LESNA INDUSTRIJA R. O.

LETO XX — ŠTEVILKA 2

FEBRUAR 1987

POŠTNA PLAČANA

Turistični nagelj našim gozdarjem

V mesecu decembru 1986 je RTV Ljubljana podelila gozdarjem Lesne Slovenj Gradec turistični nagelj za 15 letno delo in prizadevanja na turističnem področju v koroški krajini in za sodelovanje pri razvoju turizma v Sloveniji.

Lesna Slovenj Gradec je poleg svoje osnovne dejavnosti posvečala skrb tudi turizmu v naši krajini. To je gotovo edinstven primer, primer celovitega gospodarjenja s prostorom, ki bi ga veljalo vpeljati v vso našo deželo. Tak pogled nam je prinesel:

- številne smučarske žičnice v vseh naših krajih. To pomeni že danes in jutri še širši turistični razvoj koroške krajine;

- zasnovano turističnih središč: Kope, Ribnica na Pohorju, Uršlja gora z Iverčkim jezerom, letališče itd.;

- razvoj kmečkega turizma z povsem novimi pogledi na to dopolnilno dejavnost, ki ekonomsko plemeniti ta svet in ohranja življenje ob naši meji in alpski krajini;

- odprtost do vseh celkov — osamljenih kmetij s cestami in telefoni;

- sodelovanje v širši družbeni skup-

nosti s ciljem, da postane tudi naša krajina z vsemi prirodnimi lepotami za nas in širši svet atraktivna in širi misel: »To smo mi, to je naša domovina!

Obiščite nas!«

In če vsi vse to želimo, da priznamo trud in ljubezen do naše dežele, ki jo je izkazala Lesna Slovenj Gradec, je oblika turističnega nageljna lahko samo skromna nagrada; nagrada delavcem te organizacije, da bodo jutri razmišljali kot včeraj, z željo, da ne bi bili sami, temveč z nami tudi vsi gozdarji in kmetijci v Sloveniji. Tudi kmetijci in gozdarji lahko veliko prispevajo k razvoju turizma. Poskušajmo to ceniti in oceniti.

OTC KOPE — zahodno Pohorje

Turizem, sestavni del gospodarjenja s prostorom

Primer Lesne Slovenj Gradec

Iz treh dolin: Dravske, Mežiške in Milske rastejo vrhovi od vzhoda proti zapadu, kjer s Peco presežejo 2000 m. To je predalpski in alpski svet, katerega

kulturna krajina je odraz večstoletnih medsebojnih vplivanj naravnih in družbenih danosti v najširšem pomenu besede — od družbenega reda do razvojn

stopnje proizvodnih sil. Krajina je bila poseljena dokaj hitro. Po dolinah so tekle rimske magistralne ceste in postavile temelj vsestranskemu razvoju ob njih. Ta je bil iz stoletja v stoletje živahnejši. Kaj kmalu so doline postale pretesne in doseljenci so si s požiganjem gozdov iskali svoj življenjski prostor vse višje v hribih.

Tako so nastali današnji celki — osamljene kmetije, ki še danes dajejo specifičen pečat koroški krajini.

V poznem srednjem veku zapojejo krampi ob vznožju Pece, da bi uplenili svinčeno rudo iz njenih nederij. Na več koncih se talita železna ruda in steklo. Skromne peči prerastejo v fužine, ki še danes odmerjajo kruh številnim delavcem.

Iz gozdov, ki pokrivajo 66 % naše krajine, je v istem času zvenela pesem preštevlinih žag, ki so želele ustreči kupcem. Drava je nosila les navzdol v pokrajine, žejne lesa. Tako je bilo včeraj! Danes ta les napaja domače tovarne in večkrat oplemeniten najde pot na številna tržišča.

Že od nekdaj je alpski človek imel poseben občutek in odnos do gozdov. Bili so košček njegovega kruha, varnost ob elementarnih nesrečah, med vojno njegovo zatočišče. Zato želimo danes s sodobnim gospodarjenjem z gozdovi in s povečanim vračilnim vlaganjem oblikovati gozd, ki bo poleg kvalitetne proizvodnje lesa še naprej imel oblikovno komponento v prostoru. Ob gospodarskem povdanku, ki omogoča razvoj ostalih panog, ustvarjamo našim ljudem zdravo, prirodno okolje. Tako oblikovani gozdovi in z njimi pretežen del našega prostora, vplivajo na uspešen razvoj kmetijstva, na ugoden vodni režim, omejujejo erozijo in ne nazadnje omogočajo razvoj turizma. Gozd je danes nesporno postal najširši in najzanimivejši rekreacijski prostor. Če mu na Koroškem pridružimo še številne kmetijske celke, ki ohranjajo z njim živo kulturno krajino, potem je jasno, da moramo biti budni, kako ravnamo s tem prostorom, ki predstavlja 95 % vse površine.

Zavedajoč se tega, smo koroški gozdarji kaj kmalu doumeli, da se naše naloge ne omejujejo zgolj že na omenjene neposredne posege samo v gozd temveč, da postane kompleksnost vseh aktivnosti in tem prostoru naša osnovna naloga.

GRADNJA GOZDNIH CEST

Racionalno koriščenje vseh dobrin v prostoru je gotovo možno le ob dovolj razpredeni mreži gozdnih prometnic, ki more zadovoljiti številne interese: gozdarstvo, kmetijstvo, javne in socialne potrebe, rekreacijo in tako dalje. S tem ciljem zgrajeno cestno omrežje predstavlja temeljni pogoj za širši razvoj določenega območja. Prav ta ideja nas je silila v pospešeno gradnjo gozdnih cest.

Povojna bera cest je bila več kot skromna. In vendar smo do danes z nemalo truda in velikimi vlaganji uspeli zgraditi preko 1700 km gozdnih cest, ki istočasno povezujejo 3600 kmetij. Ceste so v ta svet prinesle novo življenje in za-

ustavile proces razseljevanja. Z njimi pa so odprta tudi vrata turističnemu razvoju.

ŠTUDIJSKE PREDPRIPRAVE ZA RAZVOJ TURIZMA

Značilno za koroško krajino je, da dokaj sramežljivo dela korake v razvoju turističnega gospodarstva. Vzrok je verjetno v samih organizacijah, ki so močno razbite in premajhne, razen tega pa več ali manj lokalistično obarvane. In prav v tem se je pojavila nevarnost, da bodo s svojimi drobnimi hotenji razvrednotila tudi prostor. Ta ugotovitev nam je narekovala, da se vključimo v razmišljanja, kako v bodoče usmerjati razvoj na tem območju. Sledila je želja, da omejimo drobnjakarstvo in postavimo širše zasnovane temelje turističnega razvoja, ki mora biti smejejši, enotnejši in prilagojen ovrednotenju celotnega prostora in njegovim vsestranskim funkcijam.

Do danes smo v LESNI izdelali 21 študij. Med njimi gotovo najboljše najdemo na področju Zapadnega Pohorja in Uršlje gore z Ivarčkim jezerom. V teh dveh projektih vidimo najprimernejše jedro turizma, zasnovano na sodobnih konceptih in vsestranskih željah tržišča, ob istočasni zaščiti prirodnega okolja. In verjetno je bilo prav tako, kar kažejo danes rezultati na Kopah in pod Uršljo goro!

KMEČKI TURIZEM VAŽNA DOPOLNILNA DEJAVNOST

Ob novih družbenih ekonomskih in socialnih razmerah so se parametri znotraj celka spremenili, vendar še zmeraj ostaja bistvena značilnost, da brez gozda kmetija ne more ali težko živeti.

Vse to terja tesno povezavo kmetijcev in gozdarjev, ki morajo poiskati pot, da postanejo člani kmečke družine socialno izenačeni s člani delavskih družin. Le tako lahko vzbudimo interes mladih, da ostanejo doma in jutri prevzamejo vajeti v svoje roke, brez bojazni, da ne bi dostojno preskrbeli družine. Prevzeto zaoznanost (delno rezultat težkih pogojev v gorskem svetu) je bilo in je možno rešiti z naslednjimi prijemi:

- Z že omenjeno izgradnjo gozdnih prometnic,
- z izobraževanjem članov kmečkih družin,
- z investicijskim usmerjanjem pri novih gradnjah in obnovah poslopij, s ciljem, da so čim bolj funkcionalna ob istočasni ohranitvi avtohtonosti posestva kot celote. V ta namen je bilo izdelanih 20 tipskih projektov:
- z danes za gospodarjenje prepotrebno telefonsko povezavo, trenutno je na omrežje priključenih že 40 % kmetij,
- vodenjem primerne kreditne politike v skupni hranilno-kreditni službi,
- z združevanjem denarnih sredstev za večje in nujne skupne investicije,

— z uvajanjem dodatne dejavnosti — turizma, ki povečuje ekonomski potencial kmetije.

Tako so prve kmetije odprle vrata okrog leta 1970.

Priznati moramo, da so bili začetki težavni, saj na Koroškem nismo imeli nikakršne tradicije v kmečkem turizmu.

Najprej je bilo potrebno izpolniti prej navedene pogoje. Razen tega so bili uspehi časovno različni in pogojeni z organiziranostjo, bančno politiko, zainteresiranostjo širše družbene skupnosti, nedodelanimi predpisi in drugim.

Danes lahko trdimo, da smo večino teh problemov rešili in imamo na voljo: 33 kmetij s 326 ležišči in preko 1200 sedeži.

Smelo načrtujemo naprej! V naslednjih obdobjih bomo pridobili še: 1986/1990 35 kmetij z 350 ležišči in 1400 sedeži, 1990/2000 20 kmetij z 210 ležišči in 500 sedeži.

Vse to pa bo gotovo predstavljalo važno in zanimivo dodatno turistično ponudbo na tržišču.

Ob tem ne moremo zanemariti dejstva, da že danes obišče naše kmetije preko 3500 izletnikov iz Slovenije in ostalih republik. Gostoljubnost naših kmetij so spoznali tudi preko meja. In še nekaj je naša dolžnost: ohraniti kulturno dediščino — stavbne, ljudske običaje, kmečke praznike, šege in narodne pesmi.

ZIMSKA REKREACIJA

Humidna kontinentalna klima, ki prevladuje v celotni regiji privablja goste ne samo poleti temveč tudi pozimi. Snežna odeja, ki sega iz dolin na vrhove, nudi obilo užžitkov. Da bi izkoristili to prirodno danost smo v LESNI zgradili:

- 8 dolinskih smučarskih vlečnic,
- 8 gorskih smučarskih vlečnic.

Prve naj bi omogočile rekreacijo več ali manj domačinom in smučanja željni mladini. Druge tvorijo zasnovo obeh turističnih jeder — GTC Kope in Uršlja gora.

LETALIŠČE V TURIŠKI VASI PRI SLOVENJ GRADCU

Morda se bo kdo vprašal, kaj je privelo gozdarje, da so posegli v izgradnjo letališča? Povsem enostaven odgovor: želja, da odpremo še ena vrata v svet, v svet sodobnih tokov turizma, sicer bi bile vse naše misli in hotenja in z njim že vložen trud, okrnjena. Če še ne danes, bo jutri to nuja!

ZAKLJUČEK

Nanizane misli govore samo eno: želimo smo in želimo usmeriti tok turističnega razvoja v hitrejši in enoten korak v koroški krajini. Želimo, da bi iz zasnovanih temeljev zrastle še kaj več! In ob tem bomo v okviru svojih moči vedno prisotni, saj bi v nasprotnem primeru ne izpolnili nalog, ki so nam naložene z uvodnimi mislimi.

Trženje v Lesni

UVOD

Namen pričujočega prispevka je podati informacijo o osnovnih problemih trženja, s katerimi smo se srečevali v letu 1986 in nakazati smeri tržnega razvoja podjetja v letih 1987—1990. To seveda ni celovito poročilo in načrt trženja, temveč le groba in splošna informacija. O posameznih vprašanjih in dogajanjih s področja trženja pa imamo namen delavce Lesne in druge bralce Viharnika sproti seznanjati. Menimo namreč, da je informiranost o stanju in predvidenem razvoju v tržnem okolju izrednega pomena za uspešno delo posameznikov in kolektiva.

Za neposredno izvajanje funkcije trženja (marketinga) je v Lesni odgovoren TOZD Blagovni promet. Tu opravljamo večino poslov v zvezi s prodajo in nabavo na domačem in izvoznih tržiščih; nadalje v zvezi s tržnimi raziskavami in tržnim komuniciranjem. Seveda pa se rezultat dejavnosti Lesne kot celote potrjuje na tržišču, zato je treba poudariti, da je v dejavnost trženja vključena bolj ali manj posredno večina delavcev Lesne; delavci v Blagovnem prometu opravljamo le najbolj neposredno komercialno dejavnost.

Sodobni marketing označuje poslovno dejavnost, ki povezuje proizvodnjo s potrošnjo tako, da se kar najbolj zadovoljijo potrebe družbe, ki se na trgu pojavijo kot povpraševanje. Torej je marketing osrednje področje gospodarjenja. Časovni razvoj marketinga se začne pri proizvodni usmeritvi ter preko komercialno-prodajne in tržne prehaja v dominacijo marketinga. Ni potrebno posebej poudarjati, da je najbolj razvita faza značilnost najbolj razvitih gospodarstev. Za jugoslovanske razmere velja, da smo v velikem zaostanku in neke na začetku tržne usmerjenosti. Seveda pa ni mogoče dati enoznačne značilnosti, saj se sodobni tokovi prepletajo z zaostalimi, proizvodno usmerjenimi prijemi. Ocenjujem, da tudi v našem podjetju nismo najbolj tržno usmerjeni. Srečujemo se z mnogimi značilnostmi proizvodne usmeritve, toda utrjuje se tudi spoznanje, da so potrebe potrošnikov vse bolj odločujoče za naše delo in proces gospodarjenja.

TRŽNO KOMUNICIRANJE IN TRŽNE RAZISKAVE

V lanskem letu smo nadaljevali s sorazmerno intenzivno dejavnostjo tržnega komuniciranja (ekonomske propagande). Stalna prisotnost v številnih medijih komuniciranja s tržiščem (TV, radio, časopisi, sejmi, razstave, itd. ...) in sodobno oblikovana sporočila k jasno opredeljenim ciljnim skupinam so utrdile naš sloves na jugoslovanskem gospodarskem prostoru.

Opravljenе raziskave v letu 1986 so pokazale, da sodimo med najbolj poznane in v širokem krogu uporabnikov priznane proizvajalce stavbnega pohištva. O naši tržni poziciji na področju notranje opreme nimamo natančnih podatkov, gotovo pa je, da ne sodimo med vodilne proizvajalce, prej med tiste, ki skušajo slediti in zadržati svoj skromni tržni delež. Osnovni slogan tržnega komuniciranja v lanskem letu je bil »Lesna — to je partner«, poudarjali pa smo kompletnost proizvodnega programa ter lastno kvaliteto surovino in tradicijo. Tudi letos bomo s tržnim komuniciranjem utrjevali doseženo pozicijo, toda za trajnejšo uveljavitev bo potrebno narediti veliko več na področju kvalitete izdelkov, ponudbe novih izdelkov, strokovnosti in solidnosti v poslovanju.

Samo reklamnim geslom ljudje ne zaupajo dovolj, potrebno se je stalno potrjevati, da bi dosegli, da nam partnerji — ljudje verjamejo in zaupajo. Ob sedaj pretežno institucionalno usmerjeni propagandi bomo postopoma prehajali k večji podpori uvajanju novih ter inoviranih izdelkov in prodajnih poti ter neposredno podpirali prodajne aktivnosti na domačem in tujih tržiščih.

Zaradi nepopolne kadrovske zasedbe nismo mogli opraviti potrebnega obsega in predvidene tržne raziskave.

S preliminarnimi tržnimi raziskavami smo v lanskem letu želeli dobiti odgovore o nadaljnjih možnostih INTRO oken na domačem tržišču, kakor tudi o tržni perspektivnosti univerzalnih vratnih kril. Vseh dilem nismo razjasnili in na nekatera specifična vprašanja še moramo poiskati odgovore. V letih 1987—1990 bomo bistveno razširili in poglobili tržne raziskave.

Razen ugotavljanja tržnih potreb za posamezne izdelke na določenih segmentih tržišča bomo večji del raziskav usmerili k vprašanju kako, s kakšnimi pristopi dosegati trajne uspehe na tržišču. Posebej se bomo ukvarjali s vprašanji obsega, velikosti, lokacije in časovne dinamike širitve ter intenziviranja lastne mreže trženjskih enot (prodajalne, distribucija, predstavništva, itd. ...)

PRODAJNO PODROČJE

Delovni cilji prodaje, ki so izhajali iz letnega načrta delovne organizacije so terjali najmanj obdržanje tržnega deleža za večino izdelkov iz našega programa. Na začetku lanskega leta smo imeli pri nekaterih skupinah izdelkov (zlasti SUMO vrata in podboji) zaloge, ki so bistveno presegle obseg zalog potrebnih za normalno oskrbo tržišča. S posebnimi akcijskimi načrti smo zato bili odgovorni za zmanjšanje zalog, to je, bilo je potrebno dosegati večji obseg prodaje od obsega proizvodnje. Te cilje smo le delno uresničili.

Problematika doseganja optimalnih zalog — po količini, strukturi in času, ostaja še naprej izjemno zahtevna in le s skladno zastavljeno in izpeljano politiko marketinga in drugih poslovnih funkcij bomo uspeli obseg in strukturo zalog približati optimumu.

Tudi v nestabilnih gospodarskih razmerah in okoliščinah visoke inflacije skrbno poslovanje z zalogami ni nič manj pomembno, le da je še težje.

Naša strategija na prodajnem področju na domačem trgu bo zasledovala doseganje najmanj naslednjih ciljev:

- povečanje tržnega deleža za večino izdelkov stavbnega pohištva in notranje opreme

- z izboljšano kvaliteto, bolj kompletno ponudbo in poslovnostjo doseči spremembo v strukturi kupcev v prid kupcev z višjo kupno močjo in na (geografsko) zahtevnejših tržnih segmentih.

- povečati obseg in kvaliteto direktnih prodajnih kanalov in tako doseči bolj samostojno in neodvisno politiko plasmana.

Lani je Lesna, po daljšem obdobju, začela z investiranjem v mrežo trženjskih enot. Tako smo ustanovili predstavništva prodajnega inženiringa v Zagrebu in Novem Travniku; odprli prodajalno v Čaku in začeli z izgradnjo sodobne prodajne distribucijske enote v Temerinu pri Novem Sadu. Letos bomo delali na uveljavljanju teh enot na njihovih tržnih območjih in nastajanju novih tržnih enot. S povečano in uspešno mrežo tržnih enot bomo lažje premagovali ovire pri plasmaju in dobili bolj neposreden in koristen stik s tržiščem, kar bo pozitivno učinkovalo na razvoj izdelkov in prilagajanje proizvodnje potrebam tržišča.

Kadri so pogoj, da se marketinška strategija podjetja realizira. Torej se postavlja zahteva za večjo sposobnostjo in učinkovitostjo kadrov. To bomo dosegli z izboljšanjem izobrazbene sestave zaposlenih in večjo motiviranostjo. Izobrazbeno sestavo bomo izboljšali z zaposlovanjem mladih izšolanih kadrov in izobraževanjem ob delu. Ena izmed metod večje motiviranosti je doslednejše nagradjevanje po rezultatih dela. Prvi korak v tej smeri smo naredili v lanskem letu z bolj neposredno vezavo OD na prodajne uspehe. Za del zaposlenih delavcev — komercialne predstavnike na terenu, smo uvedli provizijski sistem nagradjevanja. Prvi rezultati so vzpodbudni, pokazale pa so se tudi prve slabosti in rezerve. Sistem nagradjevanja bomo še izpopolnjevali v smislu večje povezave z rezultati tekoče in razvojne tržne strategije.

HARAMIJA Đuro, dipl. oec.

IVAN SEKAVČNIK, p. d. Metarnik iz Preškega vrha zadovoljno počiva na hlodu podrtе smreke, ki mu je dala kar 8,3 m³ hlo-dovine. To je izjemna količina lesne mase v enem drevesu. Premier na štoru je bil izmerjen čez en meter.

Osebnih dohodki po novem

V desetih tozkih gozdarske dejavnosti smo izplačali novemberske akontacije osebnih dohodkov po novem sistemu delitve OD, TOK Slovenj Gradec pa je izplačal akontacije po novem sistemu za mesec december 86.

Nov sistem delitve osebnih dohodkov je prinesel nova razmerja med deli in nalogami. Cilj — nagraditi proizvodnega delavca — smo z novim sistemom uresničili.

Za sedaj pri merilih dejanskega prispevka upoštevamo samo količino dela, to je doseganje norm, vzporedno pa pripravljamo ostala merila dejanskega prispevka, ki so deloma že vsebinsko razdelana v pravilnikih o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Metodologijo dejanskega prispevka bomo stalno dopolnjevali glede na tekoče potrebe in zahteve gozdarske dejavnosti.

Poskusno bo za mesec januar 1987 stekel obračun in izplačilo akontacije osebnih dohodkov še za delovno skupnost, kjer je že opravljeno vse za uveljavitev novega sistema (samoupravne odločitve in razporeditve delavcev na ustrezna dela in naloge).

Strokovne službe v DSSP in strokovni delavci vseh tozdov si bomo skupno prizadevali, da bomo ažurno in čimbolj dosledno dopolnjevali kadrovsko-informacijski sistem. V ta namen je bil organiziran tudi sestanek s strokovnimi delavci vseh tozdov.

Najzahtevnejša naloga, uveljavitev sistema OD za lesarsko dejavnost, je tik pred nami. Strokovne službe delovne skupnosti in delavci lesarskih tozdov bomo pričeli pripravljati predloge grup predvidenega prispevka za sprejem na delavskih svetih. V nekaterih tozkih so že pripravili predloge za spremembo organizacije, zato morajo skupaj s službo za organizacijo v sektorju AOP opraviti še dela s tega področja.

Na usklajevalnih sestankih bomo poskušali zahtevnosti nalog v lesarskih tozkih čimbolj približati zahtevam iz panožnega sporazuma za lesarstvo. To bo zahtevna naloga, ki bo terjala od vseh pristojnih služb precej dela in pravičnih odločitev glede na skupno sestavljene cilje.

Aktivnosti uveljavljanja novega sistema tečejo tudi v TOZD Blagovni promet in delovni skupnosti interne banke, kjer morajo sprejeti še določene samoupravne odločitve.

Lucija Bricman, dipl. oec.

Gozd od nekdaj do danes

Prvotno je bila vsa Slovenija, razen močvirij in sveta nad gozdno mejo, poraščena z gozdovi. Podatkov o gozdovih v ilirskih in rimskih časih nimamo. Računa tal za pašo je zahtevala posege v gozdnato naravo (požiganje). Takrat je nastal kras. Več je podatkov o gozdovih v zadnjih stoletjih. Slovenci so najprej poselili že izkrcene ravninske in dolinske predele in se od tam pričeli širiti. Pozneje so nastala obsežna krčenja, ljudje so se začeli naseljevati tudi po goratem svetu. Krčitve so dosegle višek ob koncu srednjega veka in so segale še daleč v novi vek. Ob koncu 18. stoletja je bil obseg gozdov v Sloveniji najmanjši, pozneje so se začeli spet širiti, sprva počasi, nato hitreje. To je bila posledica spremenjenih gospodarskih razmer, ki so posledica razvoja industrije, naraščanja industrijskega in mestnega prebivalstva. Prav v naših dneh se zaraščanje še posebej uveljavlja: 1986 je bilo v Sloveniji 8.200.000 ha gozda, 1981 pa že 1.030.400 ha.

Sedanja razmerja med gozdom in ne-gozdom v območju so se utrdila predvsem v 17. in 18. stoletju. Za to obdobje je značilna velika gostota naseljenosti, podeželja in nagel začetek razvoja industrije, ki je omogočila precejšnjemu delu prebivalstva boljše življenje, kot ga je nudila ekstenzivno obdelana in prenaseljena zemlja.

Na področju Mežice in Mislinjske doline ter Obdravja so bili hribovski

predeli naseljeni v obliki celkov, ravninski predeli v naseljih, prav tako so v naseljih živeli industrijski delavci, trgovci, uradniki in drugi. Taka oblika naseljenosti se je ohranila do danes.

Industrija, ki se je pričela razvijati v 17. in 18. stoletju, je bila zasnovana na velikih količinah lesa, vodni energiji, premogu, svinčeni in železni rudi, kremenju in delovni sili. Najmočnejše so se razvile naslednje dejavnosti: steklarstvo, fužinarstvo, pridobivanje svinca in žagarstvo. Velikanski gozdovi, ki so pomenili lastnikom v glavnem »mrtev kapital«, so začeli pridobivati na pomenu. Sporočilo tistega časa pravi, da je potrebno vsako surovino kar najbolj smotrno uporabiti.

Glažutarstvo

Gospodarski nasvet iz 17. stoletja, ki so ga poznali Buhenštanski lastniki (Buchenstein — grad pri Dravogradu) je bil, da je koristno in donosno izgraditi glažute, če drugače z lesom ničesar več ne veš početi. Steklarne na Pohorju so delale od 2. polovice 17. stoletja do konca 19. stoletja. Les so uporabljali za pridobivanje pepelike, taljenje kremenjaka in za gradbene potrebe. Steklarne so imele svoje gozdove, deloma pa so les kupovale. Pohorsko steklo je bilo zelo znano, saj so ga prodajali celo v Egiptu in Mali Aziji. Kriza pohorskih steklarn se je pričela sredi 19. stoletja z uveljavljanjem fužin, ki so rabile mnogo lesa.

Fužinarstvo

V območju so v 18. in 19. stoletju delale velike in pomembne železarne. Največja je bila v Prevaljah, ki je bila znana po izdelavi železniških tračnic in po številnih izumih. Druge železarne so bile v Črni, Mežici, na Muti in na Ravnah. Za delo so potrebovale velike količine oglja in lesa. Oglje so kuhali iz slabših vrst lesa, predvsem bukovega, kar je močno vplivalo na zamenjavo drevesnih vrst, saj so na golosekih sadili smreko.

Premogovništvo

Premog so kopali predvsem na Lešah in na Holmcu, čeprav premogovne plasti segajo vse do Starega trga pri Slovenj Gradcu. Na leški premog je bila vezana železarna v Prevaljah. V rudniku je bilo zaposleno v dobi največjega razvoja 500 do 800 delavcev, največ pa leta 1860, kar 1200. Rudnik je delal od leta 1820 do 1935. V rudniku, kjer je bilo veliko glin, so za podporje in druge namene potrebovali veliko lesa.

Tako je bilo včasih — Foto: F. Jurač

Tako so včasih vozili hlode z voli — Foto: F. Jurač

Žagarstvo

Vsa ta, za tisto obdobje bohotno razvita industrija, je potrebovala tudi velike količine gradbenega lesa. Veliko žaganega lesa pa so prodali kupcem izven območja. V vseh potokih so bila zgrajena vodna kolesa, ki so poganjala več sto žag veneciank.

Pridobivanje svinca

Na izgled krajine je v preteklih stoletjih vplivalo tudi rudarstvo v Zgornji Mežiški dolini s posegi v gozdove in odkladninami jalovine.

Prometne poti

Za razvoj industrije in s tem posredno na stanje gozdov, na naseljenost in druge dejavnike, ki vplivajo na izgled krajine, so bile velikega pomena prometne povezave — kolovozi in slabe ceste, ki so vodile do Drave, po kateri je tekel glavni tok blaga — velike količine žaganega lesa in proizvode industrije so prevažali s šajkami in splavi. Še po letu 1863, ko je bila zgrajena železniška proga Maribor—Celovec, so vse do pričetka druge svetovne vojne vozili po Dravi splavi.

Za sedanje stanje gozdov in razmejitvev med gozdovi in kmetijskimi zemljišči je bilo to obdobje izredno pomembno. Od leta 1869 naprej, ko obstaja evidenca o demografskih gibanjih, so potekali vse do leta 1950 ti procesi, ki močno vplivajo na izgled kulturne krajine izredno umirjeno.

V 80. letih se je število prebivalcev v industrijskih naseljih povečalo le za 7642 ali 36 %; v ravninskih naseljih (vaseh) za 349 ali za 0,4 %; v hribovskih predelih pa je nazadovalo od 17189 na 15779 prebivalcev ali za 1410 oziroma 5,8 %.

Gospodarske krize, splošna revščina, svetovna vojna so povzročile propad številnih kmetij, ki so jih cele, dele ali le gozdove kupovali veleposestniki, trgov-

ci in drugi. Tako so nastali večji strnjeni kompleksi gozdov, kjer so gospodarili z golosečnim gospodarjenjem, kjer so bile osnovane smrekove monokulture. Poleg združevanja gozdov se je zaradi dedovanja in drugih vzrokov gozdna posest tudi drobila.

Po drugi svetovni vojni se je zgodilo več stvari, ki so in ki še močno vplivajo na gozdove:

— velike sečnje v letih 1948—1953, ki so bile potrebne zaradi obnove med vojno porušene in opuščene domovine ter zaradi premagovanja gospodarskih težav, ki so bile posledica informbiroja,

— v letih 1954—1964 so bili urejeni vsi gozdovi v območju, kar je bila osnova za uveljavitev načela trajnosti in smotrno izkoriščanje gozdnih rastišč,

— po letu 1960 se je začelo uveljavljati gozdnogojitveno in sečno pravilno načrtovanje,

— po letu 1960 se je pri gradnji gozdnih prometnic uveljavil buldožer: v naslednjih letih je bilo zgrajeno na stotine kilometrov cest in vlak, kar se je močno odrazilo v izgledu krajine, intenzivnosti gospodarjenja in je bilo poleg elektrifikacije osnova za ohranitev hribovskih kmetij,

— v približno istem obdobju se je v polni meri uveljavilo načelo nege,

— po letu 1960 opažamo intenzivno propadanje jelke, nekoliko kasneje so močne imisije povzročile veliko in naglo širjenje plinskega območja v okolici Žerjava ter nastanek novega v okolici Raven. V letu 1985 so se pojavili znaki umiranja gozdov na vsem območju.

Na stanje gozdov in gospodarstva imajo velik vpliv tudi nekatere organizacijske spremembe kot so: združitev gozdarstva in lesne industrije leta 1974, intenziven razvoj lesne industrije po letu 1973 ter ločitev družbenega in zasebnega sektorja gozdarstva leta 1976.

Drago ZAGORC, dipl. ing. gozd.

SAMOUPRAVNO IN DRUŽBENOPOLITIČNO DELO

Tudi Korošci smo za štafeto mladosti

Že leta razpravljamo o štafeti mladosti, o njeni drugačnosti, novi vsebini, so pa tudi glasovi o njeni ukinitvi. Kljub temu pa po dosedanjih diskusijah LAHKO SKLEPAMO O NUJNOSTI IZVEDBE PROJEKTA ŠTAFETE MLADOSTI V LETOŠNJEM LETU, VENDAR S PRECEJ DRUGAČNO VSEBINO.

Štafeto mladosti razumemo iz njene opredelitve kot način simbolnega obeleževanja povezanosti mlade generacije Jugoslavije in njene skupne odgovornosti za razvoj družbe v celoti.

Odgovornost za razvoj Jugoslavije pa seveda ne moremo izražati samo na manifestativni ravni potrjevanja načelnih opredelitev družbe, zato je tudi štafeta ne more ostati samo potovalno — manifestativno sporočilo, temveč prezentacija vseh inovativnih, kreativnih sposobnosti mladih, torej tiste moči, znanja in angažirane družbene kritike, ki lahko rešuje družbena protislovja in probleme na področju aktualnega družbenega angažiranja mladih. Mišlimo na presenta-

cijo vseh tistih inovativnih in kreativnih potencialov mlade in ne samo mlade generacije, ki se na svojevrsten način pridružujejo ostalim naprednim družbenim silam v boju za nadaljnjo demokratizacijo in humanizacijo življenja v samoupravni socialistični družbi, ki je hkrati tudi nujen pogoj nadaljnje modernizacije ekonomije.

V prejšnjih letih je štafeta mladosti na podlagi izdelane mikročasovnice potovala po vseh slovenskih občinah, tako da se je tudi vsa razprava o tem nanašala zgolj na vprašanje minut ali ur postanka štafete v posameznih okoljih, zmanjkovalo pa je moči za bistveno, za vsebinsko osmišljanje tega časa. Zato smo se odločili, da v letu 1987 štafeta ne bo več tekla pot, ne obiskala vseh slovenskih občin, temveč nastopala samo v določenih vsebinskih in problemskih središčih, ki bodo locirana v skladu z vsebino po posameznih regijah.

V tem času bomo znotraj tega prostora koncentrirali dogajanja, dejavnost, znanje, uspehe in probleme, ki so speci-

fični. Atraktivna in odprta priprava delovnega programa daje možnost potrditve ustvarjalnega oblikovanja lastne stvarnosti. Štafeta naj torej ne bi povezovala samo v teritorialnem pomenu, temveč problemskem in ciljnem; pokazala naj bi na različne probleme, s katerimi se danes mlada generacija srečuje na konkretni — življenjski ravni, na njihovo vkomponiranost v globalni družbeni razvoj in socialistično perspektivo. Pokazala bi problem prehodnosti od posamičnega k posebnim in skupnim, od konkretnega h globalnemu. Poudarjamo družbenost mladinskega in pravičnega mladinskega, da postane družbeno.

Z afirmativnim načinom prikaza pozitivnih primerov in pristopov ter populariziranjem konstruktivne družbene kritike naj bi se konkretno opozorilo na možnost različnih pristopov, hkrati pa se zavzelo za nujno enotnost: to je za boj za socialistični samoupravni prostor, ki različnost omogoča in kateremu je ta hkrati tudi temelj.

Letošnji odhod štafete je iz Slovenije in nam daje možnost, da v sedmih dneh: od 21. marca so 27. marca, ko bo štafeta v Sloveniji, uresničimo zastavljene cilje. Realizacija nastopa štafete mladosti se bo odvijala v sedmih problemskih sklopih, in sicer začenja pot na Gorenjskem, z odhodom s Triglava. Ostala središča dogajanja pa so: obala s Primorsko, Ljubljana z obrobjem, Posavje — Zasavje — Dolenjska, Pomurje — Štajerska, Koroška in celjsko območje.

Predvsem aktualnost problemsko vsebinskega motiva je narekovala, da Koroška nastopa samostojno, kar nas obvezuje, da tako tudi pristopimo k zastavljeni nalogi.

Na Koroškem bomo izpostavili problematiko ekologije, ki je na našem območju še posebej zaskrbljujoča. V ta sklop je zajeto odmiranje gozdov, v povezavi z onesnaževanjem zraka in vode in odlagališče jedrskih odpadkov, kar je še vedno aktualno. Želimo pokazati na vse tiste, ki onesnažujejo Koroško in šir-

ši prostor in opozoriti na nove ekološke probleme.

Drugo področje je prestrukturiranje gospodarstva, oziroma razvojne možnosti koroškega gospodarstva, ki je tako neposredno in posredno povezano s problematiko ekologije.

Predstaviti pa želimo tudi inovativnost, ki se je v posameznih sredinah na Koroškem že dokaj dobro razvila.

Sprotno pa bomo odpirali tudi ostala aktualna vprašanja, ki se bodo aktualizirala v posameznih sredinah.

Zastavljeno problematiko bomo odpirali s stališča mladih, kar pa ne izključuje sodelovanja ostalih struktur. Ravno nasprotno, še posebej si želimo močnejših vezi, saj si brez primerne strokovnosti ne moremo zamišljati uspešnosti zastavljenih nalog. Realno sliko lahko pričakujemo le z odprtim demokratičnim dialogom oziroma razpravo. Želimo, da v vseh sredinah, kjer delamo mladi skupaj z ostalimi, prisluhnemo podanim predlogom letošnjega obeleževanja štafete mladosti. Še posebej pa pričakujemo dodatne predloge in ideje. Letošnja štafeta naj zapusti za seboj rezultate, ki bodo odraz našega dela, zahtev in želja, s seboj pa naj ponese nove ideje tudi v druge sredine.

Razmišljamo o nagraditvi najboljših mladih strokovnjakov, inovatorjev, poiščimo najboljše literarno in likovno delo na teme ekologije, gospodarstva. In nenazadnje, zakaj ne bi v mesecu marcu v vseh sredinah presegli rezultate in dokazali, da zmoremo več, da smo zreli za konkretne premike!

Moramo se zavedati, da bomo le s produktivnejšim, ekonomičnejšim in tehnološko razvitim gospodarstvom uspeli na trgu, še posebej svetovnim.

Ne prezrimo, da so inovativnost, raziskovanje tista pot, ki vodi k boljšim ekonomskim rezultatom in s tem boljšim pogojem za življenje in humanost v naši družbi.

Medobčinski svet ZSMS
za Koroško
Slovenij Gradec

KADROVSKE VESTI

Skrb za upokojence

Na pobudo konference sindikata je socialna služba Lesne pripravila več predlogov, kako se ob koncu leta spomniti upokojencev. Izbran je bil enoten predlog za vse temeljne organizacije.

Večina temeljnih organizacij je že pogostila in nagradila svoje upokojence z enim starim milijonom, vodilni delavci ali predstavniki sindikata pa so vse navzoče seznanili s proizvodnjo ter z uspehi in problemi delovne organizacije. Tiste temeljne organizacije, ki sprejetega predloga še niso izvedle, bodo to storile v začetku novega leta.

Prav tako na pobudo sindikata pa je socialna služba poslala vsem upokojencem nekoliko obširnejšo anketo, iz katere bi radi zvedeli, v kakšnih življenjskih razmerah živijo in kolikšno pokojnino prejemajo.

Želimo, da bi bilo vrnjenih čim več anketnih listov, ker bomo le tako, seveda po zmožnostih delovne organizacije in v sodelovanju z za to organiziranimi občinskimi strokovnimi službami, pomagali tistim, ki živijo v zares nemogočih življenjskih pogojih.

O rezultatih ankete in o metodah reševanja problemov upokojencev Lesne bomo bralce Viharnika seznanili v eni od naslednjih števil.

Marijana Lahovnik

Ponovno v njihovi sredini

Tri leta zaporedoma se bivši sodelavci — upokojenci TOZD-a gozdarstvo Črna na Koroškem srečujemo ob koncu leta.

To srečanje vsakoletno organizira Osnovna organizacija sindikata TOZD gozdarstvo Črna, v katere imenu nas je pozdravil njen predsednik tov. Janez ŠVAB.

Direktor TOZD-a tov. ing. MORI Leopold nas je seznanil o dobrih straneh in težavah s katerimi se je v minulem letu srečeval njihov kolektiv.

Takšno srečanje je za nas enkratno, saj se ob koncu leta vidimo si stisnemo roko ter tako voščimo z gozdarji, našimi nekdanjimi sodelavci srečno, predvsem pa zdravo novo leto.

Ob tej priliki smo se zahvalili kolektivu gozdarstvo Črna za vsakoletno srečanje, posebno pa za njihov prispevek v tem letu, ko so nas obdarili z vrednostnimi boni.

Kolektivu TOZD gozdarstvo Črna želimo njihovi bivši sodelavci — upokojenci obilo uspehov v poslovnem letu 1987.

Ivan ROŽANC

Foto: Matjaž Motain

Diagnoza rak in psihosomatsko zdravljenje

ZVEDELA JE RESNICO ...

»V tistih zastrašujočih dneh in nočeh, ki sem jih prebela v bolnišnici, se mi je vsa prihodnost zdela mračna in brezupna. Skrbi in bojazni, s katerimi sem bila vsa prežeta, so bile tako boleče in vseobsegajoče, da sem se v njih kar izgubljala. Po glavi mi je rojila vrsta določenih vprašanj, na katere si nisem znala odgovoriti. Nekatera od teh so bila prav nesmiselna, zame pa so predstavljala resen problem: druga so bila spet tako osebna, da bi jih z besedami težko izrazila. Tako močno sem si takrat želela, da bi se lahko pogovorila s kakšno žensko, ki je vse to, kar sem takrat doživljala jaz, že prestala in bi mi iz lastnih izkušenj lahko svetovala, me bodrila in predvsem — lahko bi me razumela.«

Tako je pred več kot tridesetimi leti zapisala Američanka Terese Lasser, ki je bila zaradi rakaste novotvorbe operirana na dojki. Ta žena je spoznala, da človek v takšni ali podobni situaciji ne rabi le zdravnika in zdravljenj, ampak še nekaj več — rabi nekoga, ki mu lajša dušo; osebo, s katero se lahko odkrito pogovori o svoji bolezni. Čim resnejša je ta diagnoza, tem bolj pride duševni dejavnik do izraza.

Pot k okrevanju ...

Ta žena je na podlagi svojih izkušenj začela aktivnost, s katero je pomagala ženam po operaciji dojke. Šele leta 1970 se je ta dejavnost razširila v Evropo in deset let pozneje tudi k nam.

Psihoonkologija

S psihosomatskim zdravljenjem rakastih bolnikov se v Sloveniji ukvarja psihoonkološki oddelek na Onkološkem inštitutu v Ljubljani. V svoje skupinske dejavnosti vključuje bolnike kakor tudi njihove svojce. Delo poteka v obliki skupinskih svetovanj ali individualnih pogovorov. Tu se lahko naučimo tudi sprostitvenih vaj in vaj avtogenega treninga.

V okviru te dejavnosti dela klub žena po operaciji dojke, kjer organizirano delajo prostovoljke. To so žene, ki so bile operirane na dojki pred petimi, osmimi ali več leti. V svojem prostem času obiskujejo žene pred operacijo dojke, jim svetujejo, jih tolažijo in bodrijo. Nihče tega dela ne bi mogel bolje opraviti.

Informacije o delu psihoonkološkega oddelka so dosegljive po telefonu (061) 317-761.

Z zdravstvenimi delavci psihoonkološkega oddelka in prostovoljkami po operaciji dojke sem se seznanila lani v decembru. To so čudoviti ljudje, ki jih združujejo skupni interesi — pomagati sočloveku, ki ga je »diagnoza rak« potisnila v duševno stisko. V družbi teh humanih ljudi sem spoznala, da se bolnik še s tako težko diagnozo in s slabo prognozo ne sme zapreti vase, ampak mora poiskati ljudi, ki so voljni pomagati, svetovati in lajšati. Bolniki, ki so se aktivno vključili v programe psihosomatskega zdravljenja, pravijo, da se sploča, pa čeprav le za leto dni življenja.

Bolniki govorijo:

»Že v službi me sprašujejo, kaj je z mano, že na zunaj se vidi, da sem drugačna. Ko bi bil kdo vsaj že takrat, ko sem zbolela, povedal, da lahko tudi sama zase kaj storim. To je veliko vredno. Uspela sem premagati depresijo. Sploh nisem verjela, da je kaj takega možno.«

»Bila sem slabih živcev že pred boleznijo. Zdaj pa čisto drugače živim in bolj cenim življenje. Včasih mislim, zakaj nisem zbolela že prej, pa bi že davno čisto drugače živela.«

»Koliko stvari me je prej begalo in strašilo v zvezi z boleznijo. Razgovori so mi pomagali, da živim in razmišljam drugače. Vsak dan mi veliko pomeni. Bolj znam ceniti življenje in želim živeti čim bolj polno, da bi bila srečna sama in vsi, ki so z mano.«

»Po pogovoru z operiranko, ki je bila operirana osem let pred mano, sem spoznala, da samo razmišljanje in tuhtanje nikamor ne vodi. Če bom živela samo še dve leti in kar naprej v strahu, potem tudi ti dve leti nič ne pomenita. Začela sem misliti drugače in uspelo mi je!«

Nada Kadiš

Upokojenci TOZD tovarne pohištva Pameče

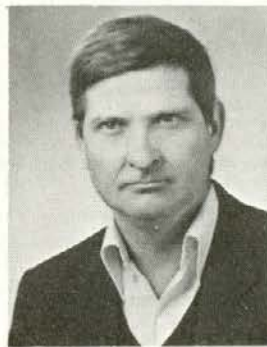
Anica Kerčmar

Antonija Cegnar

Vida Paradiž

Štefan Repnik

Antonija Goličnik

Anica Kerčmar, roj. 16. 2. 1934 v Črnomlju, je združevala delo v tovarni pohištva Pameče 22 let. V tem obdobju je opravljala razna tehtna dela v proizvodnji. V letu 1980 je bila zaradi zdravstvenih razmer razporejena na lažje delo: zavijanje vijakov. To delo je opravljala do 26. 6. 1986, ko se je invalidsko upokojila.

Antonija Cegnar, roj. 1. 1. 1929 v Gorčah, je združevala delo v TOZD tovarni pohištva Pameče polnih 9 let. Opravljala je dela in naloge kontrola in mešanje furnirskih listov. Invalidsko se je upokojila 13. 7. 1986.

Vida Paradiž, roj. 4. 6. 1933 v Starem trgu, zaposlena v naši temeljni organizaciji od 28.

1. 1960. V tovarni pohištva Pameče je opravljala dela in naloge pomočnika pri stiskalnici. V letu 1978 je bila premeščena na lažje delo: zavijanje oblog zaradi posledic nesreče pri delu. To delo je opravljala 4 leta. V letu 1982 pa je bila zaradi potreb razporejena na dela in naloge: čiščenje delovnih prostorov. Invalidsko je bila upokojena 17. 10. 1986.

Štefan Repnik, roj. 31. 12. 1940 v Pamečah, zaposlen v TOZD tovarni pohištva Pameče se je invalidsko upokojil 26. 10. 1986. V tozdu je združeval delo polnih 15 let in opravljal razna dela v skladišču gotovih izdelkov.

Antonija Goličnik, roj. 11. 1. 1928 v Pamečah, je združevala delo v TOZD tovarni pohištva

Pameče 27 let. V tem obdobju je opravljala razna dela v proizvodnji. V letu 1980 je bila zaradi zdravstvenih razmer razporejena na lažje delo: zavijanje vijakov. To delo je opravljala do 30. 11. 1986, ko je bila invalidsko upokojena.

Vsi delavci, ki so se invalidsko upokojili v letu 1986, so bili marljivi in pridni delavci. S svojim delom so mnogo prispevali k razvoju TOZD TP Pameče. Zaradi tega se jim iskreno zahvaljujemo za vse, kar so storili za kolektiv.

Želimo jim, da bi mnogo let zdravi in srečni uživali zaslužen upokojitev.

KADROVSKE VESTI — DECEMBER 1986

PRIŠLI V TOZD — december 1986

Priimek in ime — datum nastopa — naloge in opravila, ki jih bo opravljal — organizacija, iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM
Kumprej Ivan, 1. 12. 1986, gojitelj, Rudnik Mežica
Golob Miroslav, 1. 12. 1986, gojitelj, Rudnik Mežica
Šepul Jože, 5. 12. 1986, sekač, JLA

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI
Germ Edvard, 1. 12. 1986, vzdrževanje promet. in stavb,
Popič Jože, 1. 12. 1986, kuhanje, Merx Celje
Topler Srečko, 22. 12. 1986, gozdar, iz JLA
Nabernik Drago, 22. 12. 1986, zidar, Gradbeno podjetje Radlje

TOZD ŽAGA MUŠENIK
Potočnik Drago, 17. 12. 1986, pomoč. gater, iz JLA

TOZD ŽAGA VUHRED
Ofič Maks, 2. 12. 1986, zlaganje žaganega lesa, —

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
Sekavčnik Silvo, 2. 12. 1986, montaža okovja, iz JLA

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
Vajslar Franc, 1. 12. 1986, strojni tehnik, pripravnik, — prva zaposlitev
Jeromec Janez, 1. 12. 1986, pripravnik, prva zaposlitev
Paradiž Tadej, 8. 12. 1986, pomoč pri liniji oblog, JLA
Fajmut Jernej, 15. 12. 1986, obratni mizar, JLA

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE — PODVELKA
Ribič Konrad, 15. 12. 1986, upr. lin. za dolž. sp. lesa, —
Špenger Darko, 15. 12. 1986, npr. str. Holz. za izd. utorov pokončnikov, —
Garmut Andrej, 15. 12. 1986, upr. str. skob. stroja, —
Lipuš Marjan, 22. 12. 1986, čist. kval. pregled in embal. lamel, vrat.

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH
Rogina Boris, 3. 12. 1986, voznik viličarja, prva zaposlitev
Mahmutović Sabahudin, 9. 12. 1986, polagalec papirja, — prva zaposlitev
Ring Simon, 9. 12. 1986, pripravnik, — prva zaposlitev
Mangus Dušan, 12. 12. 1986, pripravnik, prva zaposlitev
Brezovnik Marija, 23. 12. 1986, čistilka, —

TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
Pirtovšek Dimitrij, 8. 12. 1986, izvaj. manj zahtev. tapet. del, —
Sušec Miran, 8. 12. 1986, opravlj. tež. skl. del, Gorenje Velenje
Sadiković Medina, 11. 12. 1986, izvaj. manj zahtev. tapet. del, —
Vetrih Roman, 11. 12. 1986, izvaj. manj zahtev. tapet. del, —
Boto Milenko, 15. 12. 1986, pripr. kosi blazin na vzmet. jedra, —
Čekon Niko, 11. 12. 1986, izvaj. manj zaht. tapet. del, —
Krejič Nebojša, 11. 12. 1986, izvaj. manj zaht. tapet. del, —
Poročnik Bojan, 22. 12. 1986, izvaj. zaht. ključ. vzdrž. del, JLA
Šmon Franc, 19. 12. 1986, izvaj. zahtev. sklad. del,
Čubrio Cvijo, 19. 12. 1986, izvaj. zaht. sklad. del, Kristal Sombor
Koprivnik Ciril, 15. 12. 1986, posluž. stroj. za proizvod. izdel. vzmeti, JLA
Repas Miran, 15. 12. 1986, pripr. in odpir. kal. JLA

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
Kosor Stanko, 1. 12. 1986, vodja prodajalne Drniš, Skupščina občine Drniš
Paradiž Ivanka, 3. 12. 1986, prod. izdelkov in vodenje evidenc, TIP Otiški vrh
Milanović Ante, 15. 12. 1986, montažer I., Drvni kombinat Split
Bečić Ivica, 15. 12. 1986, montažer II., Drvni kombinat Split

ODŠLI IZ TOZD — december 1986

Priimek in ime — datum odhoda — dela, ki jih je opravljal — organizacija v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM
Stanojevič Slaviša, 31. 12. 1986, skladiščni delavec, —

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH
Kotnik Janez, 31. 10. 1986, zlaganje in odprema, —
Brezovnik Rozalija, 8. 12. 1986, zlaganje in odprema, inv. upokojitev

TOZD ŽAGA MUŠENIK
Juričević Miroslav, 18. 12. 1986, dovoz. hl. v žago, —

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
Pogorevc Rok, 30. 11. 1986, pom. str. dela, —
Kunej Alojzija, 1. 12. 1986, izv. del. na stist., Marles Podvelka
Borjan Snježana, 1. 12. 1986, pom. str. dela, —

Pečovnik Gorazd, 15. 12. 1986, pom. str. dela, —
Senica Ida, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Prosenec Bojan, 19. 12. 1986, izv. del. v sklad. izd.,
Čubriločič Nada, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Kristan Melhior, 19. 12. 1986, drobljenje odpadkov,
Pintar Branko, 24. 12. 1986, pom. str. dela, Železarna Ravne
Gasič Budimko, 19. 12. 1986, izv. del. v sklad. žaganega lesa, —
Skarlovnik Jože, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Vasič Goran, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Tavčman Danilo, 19. 12. 1986, izv. del. v sklad. izd.,
Medved Karmen, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Tripunovič Stana, 19. 12. 1986, pom. stroj. dela, —
Ivaštanin Željko, 19. 12. 1986, izv. del. v sklad. izd.,
Vasič Dragica, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Mehmedović Semsija, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Trajanovska Dragica, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Nakič Hanifa, 19. 12. 1986, pom. stroj. dela, —
Štrekelj Marjetka, 19. 12. 1986, pom. stroj. dela, —
Štumpfl Simona, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Bajrič Enisa, 19. 12. 1986, pom. str. dela, —
Cvilak Danica, 31. 12. 1986, mont. stil. letov, Železarna Ravne

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
Spasojevič Radinka, 29. 12. 1986, pomoč pri stroju, —

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE
Rotovnik Anton, 17. 12. 1986, izv. nal. kon. p. JLA
Podgoršek Janez, 17. 12. 1986, zastekl. in kit. JLA
Planinšič Boris, 17. 12. 1986, embl. oken, JLA
Tertinek Mihael, 12. 9. 1986, upr. 4-str. sk. s. JLA
Medved Nada, izv. del. na lin. izd. stekla, Bolnica Slovenj Gradec

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH
Klemenc Ivanka, 2. 11. 1986, administrator, TOZD Blagovni promet

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
Radivojevič Radoslav, 25. 11. 1986, gradbeni delavec, —
Biloberk Drago, 25. 11. 1986, gradbeni delavec
Kotnik Bernard, 1. 12. 1986, delavec pri gradnjah, inv. upokojitev
Boromisa Dorže, 2. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Vukoja Nevenko, 4. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Krajinović Jusuf, 5. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Lokmič Himzo, 10. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Vukoja Ljubo, 11. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Topič Zdenko, 12. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Suljić Ferid, 15. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Muhtarevič Mesudin, 17. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Tesič Živojin, 17. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Trivalić Uroš, 19. 12. 1986, gradbeni delavec, —
Vukoja Miljenko, 19. 12. 1986, gradbeni delavec
Perko Ivan, 23. 12. 1986, gradbeni delavec

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE
Račnik Jurij, 6. 10. 1986, ključavničar, inv. upokojitev,

TOZD CENTRALNO LESNO SKLADIŠČE OTIŠKI VRH
Mozar Franc, 31. 12. 1986, skladiščni delavec, v TOZD TIP Otiški vrh

TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
Smrtnik Miran, 14. 12. 1986, izvaj. zaht. ključ., Slovenijales, Tovarna meril Slovenj Gradec

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
Dešišku Hašem, 17. 12. 1986, prodajalec, JLA
Veržun Janez, 31. 12. 1986, vodja sektorja distribucije, Železarna Ravne
Štofla Mitja, 31. 12. 1986, vodja vgradnje predstavništva Ljubljana.

TOZD	M	Ž	skupaj
Gozdarstvo Slovenj Gradec	41	3	44
Gozdarstvo Mislinja	50	4	54
Gozdarstvo Črna	138	12	150
Gozdarstvo Radlje	132	21	153
TOK gozd. Slov. Gradec	38	5	43
TOK gozd. Radlje	31	4	35
TOK gozd. Ravne	28	6	34
TOK gozd. Dravograd	15	4	19
Žaga Mislinja	49	5	54
Žaga Otiški vrh	48	12	60
Žaga Mušenik	33	12	45
Žaga Vuhred	53	9	62
TP Prevalje	81	150	231
TP Pameče	118	155	273
TSP Radlje — Podvelka	192	199	391
TIP Otiški vrh	209	31	240
Gradnje Slovenj Gradec	63	8	71
Transport in servisi Pameče	121	14	135
Centralno les. sklad. Otiški vrh	42	4	46
Nova oprema Slovenj Gradec	173	154	327
Del. skup. Slovenj Gradec	75	119	194
Blagovni promet Slovenj Gradec	121	87	208
Interna banka Slovenj Gradec	6	33	39
	1857	1051	2908

Darinka Cerjak

Šport Lesna 1986

V okviru športnih iger »LESNE« 1986 so bili do-
seženi naslednji rezultati:

MOŠKI

1. TOK Slovenj Gradec	127 točk
2. TOZD TSP Radlje—Pod- velka	93,5 točk
3. TOK gozdarstvo Ravne	93 točk
4. TOZD gozdarstvo Črna	87,2 točk
5. TOZD TIP Otiški vrh	75,6 točk
6. TOZD gozdarstvo Radlje	72 točk
7. DSSP Slovenj Gradec	70,9 točk
8. TOZD TP Pameče	69,1 točk
9. TOK gozdarstvo Radlje	66,1 točk
10. TOZD TP Prevalje	64,8 točk

11. TOZD Nova oprema	62,4 točk
12. TOZD TIS Pameče	52,8 točk
13. TOZD Gradnje Slovenj Gradec	47,2 točk
14. TOZD žaga Mislinja	38,3 točk
15. TOZD žaga Mušenik	30,2 točk
16. TOZD gozdarstvo Mislinja	25,3 točk
17. TOZD Blagovni promet Slovenj Gradec	21,7 točk
18. TOK gozdarstvo Dravo- grad	19 točk
19. TOZD gozdarstvo Slovenj Gradec	17,5 točk
20. TOZD CLS Otiški vrh	12,9 točk
21. TOZD TO Podvelka	11 točk
22. TOZD žaga Vuhred	4 točke
23. TOZD žaga Otiški vrh	3 točke

ŽENSKE

1. TOK Slovenj Gradec	36 točk
2. TOZD TP Prevalje	31,1 točk

3. DSSP Slovenj Gradec	30 točk
4. TOZD TSP Radlje	18,1 točk
5. TOZD Nova oprema	14,2 točk
6. TOZD gozdarstvo Radlje	13 točk
7. TOZD Gradnje	12,4 točk
8. TOZD TIP Otiški vrh	11 točk
9. TOZD TP Pameče	9,3 točk
10. TOZD TIS Pameče	9,1 točk
11. TOK gozdarstvo Ravne	6,9 točk
12. TOZD žaga Mušenik	5,8 točk
13. TOZD Blagovni promet	3 točke

V letu 1987 želim v imenu komisije za šport dosti
športnih uspehov in še večjo udeležbo.

Edi Kopmajer

OSTALI DOGODKI

Popotovanje po E7 — YU

»Gozdarstvo ne potrebuje reklame za les. Mora pa seznaniti jav-
nost z drugimi razsežnostmi gozda. V sedanji krizi gozda, ki zna prera-
sti v krizo gozdarstva, stroka potrebuje obveščeno in osveščeno javnost.
Ta javnost bo naš zaveznik le, če bo verjela, da z gozdovi upravljamo v
interesu dveh milijonov Slovencev, ne pa le za nekaj deset lesa lačnih to-
varn.«

Citat je iz referata, ki ga je podal doc. dr. Boštjan ANKO novem-
bra 1986 na republiškem seminarju »Gozdne učne poti v Sloveniji.« Se-
minar so organizirali Splošno združenje gozdnogospodarskih organiza-
cij SR Slovenije, VTOZD za gozdarstvo BF v sodelovanju z IGLS in
Zavodom za šolstvo v SRS. V razpravi in zaključkih seminarja so bila
izoblikovana pomembna izhodišča za gozdarsko propagandno dejavnost
v bodoče. Popularizacijska dejavnost odslej ni več le ljubiteljska dejav-
nost, pač pa ena osnovnih dejavnosti gozdarjev, zapisana v opisih del in
nalog ter planirana na vseh nivojih gozdnogospodarskih načrtov in fi-
nancnih planov (več o tem bo objavljeno v GV).

Približno s takšnimi idejami, zanesenjaštvom in željo, da preizkusi-
mo na lastni koži smisel gozdarske oblike propagande, smo načrtovali
potovanje po E7.

Gozdne učne poti in popotništvo sta namreč zelo sorodni dejavnosti
in oboje vodi, organizira in vzdržuje slovensko gozdarstvo. Poleg šport-
no rekreativne dejavnosti naj bi služilo tudi seznanjanju z naravo, ljud-
mi in njihovim delom.

Evropska pešpot številka 7 od Atlantika do Črnega morja, oziro-
ma v Sloveniji od Soče do Sotle, je bila posvečena 18. svetovnemu
kongresu IUFRO Ljubljana 1986. Tudi uradna otvoritev poti je sov-
padala s časom kongresne dejavnosti, to je 12. september 86.

Neskromno lahko rečemo, da smo tudi mi popotniki hoteli na
svoj način sodelovati v kongresnih aktivnostih. Zadnji izziv brez od-
stopa pa je bila izzivalna notica prikupne turistične delavke Danice
Zorko v »OBVESTILIH o popotniški dejavnosti in gozdnih učnih po-
teh št. 19. avgust 1986«: Slovenjegraški gozdarji bodo imeli do urad-

ne otvoritve E7 YU za sabo več kot polovico poti. Če bodo pravočas-
no zbrali dovolj informacij bodo hojo po E7 YU zastavili tako, da
bodo priromali do Mačkovca natanko do slovesnosti. Z vami smo.
Srečno, prvi popotniki po E7 YU.

Poleg te popotnice so nas na poti spremljale dobre želje dr. An-
ka, avtorja poti in članov komisije za popotništvo pri Planinski zvezi
Slovenije.

Po brezuspešnih agitacijah pri posameznih gozdarjih in članih
DIT GL je končno ostalo le 5 resnih kandidatov, ki smo zastopali
DIT GL in LESNO Slovenj Gradec na popotovanju po E7 kot prvi
uradni popotniki in to v organizirani gozdarski skupini.

Poleg komentarjev radia Slovenj Gradec in Ljubljana je bilo za-
pisano o E7, o uradni otvoritvi E7 na Mačkovcu in o vtisih prvih po-
potnikov tudi v dnevnem časopisu VEČER, DELO, LJUBLJANSKI
DNEVNIK in reviji TELEKS. Ker pa obljuba dela dolg, naj moj po-
topis v VIHARNIKU malo dolgočasi bralce ali pa obrne pozornost
bralca na našo neproizvodno plat dejavnosti.

Pri potovanju po E6 v letih 1980 in 1983 je bila pred izhaja, preizkušena in okolici znana pešpot, pri E7 pa smo bili slovenjegraški
gozdarji kot nekakšni preizkusni zajčki. Nam je bil znan le naš cilj, to
je križišče E6 in E7.

Mačkovec nad Velikimi Laščami, kamor naj bi prispeli do 12. 9.
1986. Misel, saj gremo v neznano, da nam bo postalo znano, je vodila
5 popotnikov ob skromnih pripravah pred odhodom na pot.

Sobota, 6. septembra ob 4. uri zjutraj je odpeljal kombi pet potni-
kov (Metod, Janez, Karel, Primož in Vida) proti Kobaridu. Daniti se
je začelo, ko smo že zavili proti Idriji in lepa dolina Idrijce nas je do-
dobra prebudila, pa še veselje, da se nam obeta lep dan. Po kratkem
postanku v Tolminu, kjer smo v hotelu Krn odložili nahrbtnike, smo se
odpeljali dalje navzgor po dolini Soče do Kobarida in nato proti
mejnemu prehodu Robič ob Nadiži na italijansko-jugoslovanski meji,
kjer je začetek slovenskega dela E7.

1. etapa ROBIČ—KOBARID (tolminsko gozdnogospodarsko območ- je)

Na mejnem prehodu nismo našli nobenih oznak za E7 in tudi
prijazen obmejni miličnik o popotništvu ni bil seznanjen. Prijazno
nam je dovolil fotografiranje ter podpisal in z mejnim pečatom žigo-
sal evidenčne liste in zaželel srečno pot. Naši popotniški klobuki in
polni nahrbtniki pa so bili posebna atrakcija za vse ostale porabnike
lepe asfaltne ceste, po kateri smo krenili nazaj proti Kobaridu, kjer je
v hotelu Matajur naslednja kontrolna točka. Že tu smo ugotovili, da
verjetno nikjer ne bomo dobili uradnega pečata E7, ker še niso naba-
vljeni. Pa tudi ostale informacije bodo na kontrolnih točkah bolj sko-
pe.

V Kobaridu smo spoznali, da je ob prostih sobotah bolj težko
priti do tople malice. Vendar smo vztrajali in v hotelu Matajur doča-
kali odpiralni čas restavracije, kjer smo se založili za celodnevno pe-
šačenje.

Ob jajčni malici v hotelu, nas je presenetil Janezov znanec, goz-
dar ing. Božič. Veliko informacij za nas sicer ni imel, pač pa nas je
prestrašil z odsekom poti preko »Hude štopnje«, kar nas čaka nasled-
nji dan. Kot domačin je menil, da pot ni najbolje izbrana. Se bomo
prepričali, smo si rekli!

2. etapa Kobarid — Tolmin (tolminsko gozdnogospodarsko območje)

Še posnetek pred Gregorčičevim spomenikom v Kobaridu pa smo spet krenili po asfaltu čez znan star Napoleonov most preko nebesno plave, čiste Soče in dalje ob robu Soške doline do vasi Libušnje ter po travnati vzpetini do cerkve Sv. Lovrenca, kjer je pokopan pesnik Simon Gregorčič. Še sedaj ne vem, kaj je bilo takrat bolj čisto, jasno in plavo: ali Soča ali nebo. Mar je nebo odsevalo Sočo? Navadno je barvna fotografija lepša od resnice, v primeru Gregorčičeve rojstne hiše v Vrsnem, pa je bilo obratno. Ves gank je bil obložen z bogatim cvetjem lončnic, pod gankom pa stogi lepo zloženih drv. Vse je bilo na svojem mestu; enako kot vedno budna, pozorna in prijetna, ne več mlada pesnikova pranečakinja, ki skrbi za to hišo in njene obiskovalce. Zelo lepa, toda za naše pojme zelo ozka in strma asfaltna cesta nas je vodila nad prepadi in preko hudourniških korit (pod njimi Gregorčičev slap) do najvišje vasi Krn, ki leži na zapadni strani Tolminskega hribovja, ki obrobja Soško dolino.

Zaradi strmine so domačije pravzaprav brez dvorišč in na vaški cesti komaj obrneš večji avto. Tiha lepa vas je bila prav skrivnostna. Le dve stari ženički sta pokukale izza hišnih vrat, ker jih je prestrašilo naše govorjenje. Nismo jih utegnili pozdraviti, saj so se vrata že zaprla.

Prijetno popoldansko sonce nas je gredo, ko smo ta dan pričeli stopati po stezicah in gozdnih poteh navzgor proti prevalu Pretovč 1127 m. Prečkali smo vzdrževane in opuščene pašnike in senožeti, v ekstremnih strminah pa za oko čudovite bukove gozdove. Z malo otroške domišljije si v njih lahko pričaraš vse pravljice s čarovnicami in palčki.

Izredno lep sončen dan poznega poletja je olepšal pogled na trdo življenje, ki ga žive žilavi Tolminci na planšarijah, ki smo jih prečkali: Pretovč, Medrja, Laška seč, Črča. Redki prebivalci, ki tu vztrajajo, so se ob našem prihodu poskrili v skromna bivališča, pokrita večinoma z rabljeno pločevino. Le goveja živina ni bila vznemirjena zaradi nas in je prijetno zvončkljala dalje.

Strmine, strmine, po poti navzdol proti Javorci, da bi moral celo peš zavirati!

V Javorcih nekaj lepih hišk, polnih cvetja in zorečega grozdja, vendar brez žive duše, ki bi ji voščili »dober dan«, pod vasjo pa kot pomnik potomcem čudovita prenovljena cerkev, pretežno v lesu in posvečena žrtvam Soške fronte iz I. svetovne vojne. Za popotnike zanimiv in lep košček slovenske zemlje, za domačine kruta, trda življenska resnica! In še popoldanski počitek ob cerkvi in hlajenje prvih žuljev. Od tu naprej smo se spustili po strmi stezi navzdol, prečkali hudourniški pritok Tolminke, nato pa pešačili po dolgi gozdnokamionski cesti proti Tolminu.

Zelo solidno grajena stara italijanska cesta z obojestranskimi podpornimi zidovi je prečkala številna hudourniška korita, ki so pred dobrim tednom ob hudem neurju na Tolminskem popolnoma zasula cesto. Mimogrede, pri gradnji in vzdrževanju cest bi se lahko vzgledovali pri Tolmincih! Enako kot pri delu z gozdnimi žičnicami, ki so tu di doma na Tolminskem!

Drugo etapo poti smo zaključili ob 16. uri popoldne v Tolminu. Zvečer nas je razveselil obisk gozdarja domačina inž. Mihe Janeža — direktor TOK Idrija, organizator popotništva na Tolminskem. Pregledal nam je strah pred Hudo štopnjo, mi pa smo pomislili: če je ta predel prehodil republiški gozdarski inšpektor inž. Ahačič, bomo tudi mi! In med pogovorom smo spoznali, da je kritika gozdarja Božiča iz Kobarida le izraz lovske ljubosumnosti, da bi popotniki spoznali in vznemirili gamsja lovišča o blovski koči pred Hudo štopnjo.

Vida je za prizadevanja in delo pri urejanju E7-YU prejela priznanje

Nedelja, 7. septembra

3. etapa Tolmin — planina Razor

Ko smo odhajali s Tolmina ob 7.30 uri, so bile ulice še prazne, saj je bila nedelja. Le dva vojaka sta se nam prismejala naproti. »O, Miran MOLAKOV!« Prijetno nepričakovano kratko srečanje znancev.

Ko smo zapustili Tolmin nas je opozorila napisana tabla »Triglavski narodni park«, da bomo hodili precejšen del poti po zaščitnem področju, polnem naravnih znamenitosti.

Tolminska megla nas je zapustila, ko smo se dvignili nad 600 m nadmorske višine. Med tem nas je pot vodila mimo znanih znamenitosti sotočja rek Tolminke in Zadlaščice, kjer so Tolminska korita z Dantejevo jamo in Hudičevim mostom.

Vzpenjali smo se po ozki, zelo strmi betonirani cesti navkreber. Le kako se upajo voziti z avtomobili, sem pomislila, ko smo srečali nekaj avtomobilov, ki so peljali v dolino k nedeljski maši domačine iz zaselka Zadlaz, Čadrg, kjer so primorske hiše prilepljene na strma pobočja in pašniki tako navpični, da se ti zvrsti v glavi, ko jih pogledaš navzdol.

Kratka pot po gozdnih stezah in vlakih nas je pripeljala na novejšo gozdnokamionsko cesto, ki pelje v Tolminske Ravne. Zopet smo občudovali gradnjo ceste: ta cesta je bila bolj položna in lepo grajena, namesto propustov le utrjene mulde v hudourniških koritih, ovinki in serpentine pa široki in položni, sestoji pod cesto nepoškodovani! Našim gradbincem priporočamo izlet na Tolminsko.

Lepa vasica, Tolminske Ravne zopet brez ljudi. Le ob počitku ob vaškem vodnjaku je zanihala zavesa na hišnem oknu. Tudi tu so rado vedni, kdo so redki popotniki. (Tolminske Ravne, 924 m nad dolino Zadlaščice, so eden tistih izjemno slikovitih, pa docela skritih in malo znanih zaselkov, ki tičijo v zakotju za zatolminskim Hudičevim mostom. Brez pretiranih gozdnatih prehodov se tod travniki in njive prek redkega macesnovega nadaljujejo v pobočja Tolminskega Migovca 1881 m. Vas je pred 100 leti štela 106 prebivalcev, pred 20 leti le še 40).

Pred nami je bil še strm vzpon po skalnati planinski poti med visokogorskim bukovim gozdom in že smo bili na planoti, kjer se je v zavetju prikazala obnovljena koča na planini Razor. In spet so okrog nje zvončkljale krave, številni planinci pa so lovili zadnje poletne sončne žarke. Tudi nam je prijal počitek in obvezna planinska enolončnica, saj smo etapo prehodili po gozdarsko z 20 % prihranka časa. Posledica pa so krči v nogah — za nekatere.

Poleg lepot, krajev, naravnih znamenitosti, gradnje cest itd. pa smo ugotovili naslednjo tolminsko pedantnost: rumenordeče markacije so odlične, geometrijsko točne, nikoli pregoste in vedno na pravem mestu. Vsekakor se pozna, da je to področje markiral inž. gozdarstva, ki je opravljal pripraviški staž. Je vredno posnemanja! Nas pa je malo sram!

4. etapa planina Razor—Stržišče (tolminsko gozdno-gospodarsko območje)

Odsek poteka po južnem pobočju tolminsko-bohinjskih gora po nekdanji vojaški »mulatieri«. Od kočice zavije položna mulatiera najprej proti jugu do planšarije na prelazu. Na nasprotnem bregu še zadnjič občudujemo Tolminske Ravne, nato ostro zavijemo proti vzhodu. Vrstijo se bogati bukovi sestoje z mogočnimi rogovilastimi bukovimi bahači kot groteskne pravljene podobe. Na meliščih pod skalnimi previsi pa srečamo dva planšarja, domačina, iz Kneških Raven. Zamenjamo nekaj prijaznih besed in »Srečno«. Zopet se vrste lepi bukovi sestoje v strašni strmini. Tu in tam jih sekajo linije žičnic. Sestoji pa so polni, negovani, brez poškodb zaradi spravila le tu in tam jih je uleknil sneženi plaz. Za gozdarje je pogled na take sestoje pravi užitek! Za močnim zavojem se pred nami odpre ogromna planinska kotanja — mrazišče, obrobjeno s treh strani s skoro navpičnimi skalnimi stenami. Prvič se srečamo s smreko, ki je tu našla svoj prostor, čeprav zelo pogosto stoji umira. Ob širokem prodnatem hudourniškem koritu pa se skriva čedna lesena lovsko kočica. Radovednost nas prisili, da pokukamo skozi zastekleno okno. Veliko tekočih dobrot se nam prikaže in vse udobje, ki pride prav, če te v planini dohiti noč ali neurje! Zato ni čudno, da želijo skriti to tozdrsko lastnino popotniškim očem!

Za kočico se dvigamo v strmino. Najprej spet prečkamo lepe bukove sestoje, ki so rahlo odkazani za sečnjo (ampak s kladivom). Nato pa je pred nami »Huda štopnja«. Res huda, dobra dva km pelje pot po prepadih stenah, mulatiera se zoži, ker jo je od starosti načel zob časa. Pod nami so le strma melišča, tu in tam grmičasta od snega locnasta bukev. Groza! Strah! Celo mulatiera ima kratek tunel skozi živo skalo. Od tu dalje dobrih 200 m celo zgine! Napačen korak, pa si kar bliže peklu. Planinsko izkušen Karl mi mora pomagati. Težave pa ima tudi Janez. Res, kdor ima vrtočlavo, težko pride čez, sploh pa v mokrem ali ob slabo vidnem vremenu. Mislim, da smo vsi globlje zadihali, ko smo dosegli preval in stopili na travnato stezo preko planšarij z lepim razgledom na vasi Grant in Rut.

Cerkev, posvečena žrtvam soške fronte iz I. svetovne vojne; lesena, pravoslavni stil, obnovljena 1985

Ko preidemo zopet v področje bogatih bukovih gozdov, nas malo moti trda hoja po novi močno gramozirani gozdnokamionski cesti. Preseneti nas tudi prvi večji golosek bukovine in sledi težkih traktorjev.

Nato nas pot vodi po sveže počiščenih mehki položni stezi preko zaraščenih pašnikov. Med jelševjem postaja že hladno, ker nas lovi noč, sledimo markacijam, ki se ne ujemajo z opisom in jih tik nad Stržiščem prvič zgubimo. Prijetno obnovljena planinska vasica Stržišče je znana kot izhodiščna točka za planinske ture na Črno prst. Po pripovedovanju gostilničarke pa je še bolj znana po tedenskih veroučnih mladinskih skupinah v bližnji cerkvi.

Edino gostišče v kraju je bilo polno nedeljskih pivskih gostov. Šele ko so odšli, se je prijazna gostilničarka posvetila nam. In dobili smo prenočišče.

Ponedeljek, 8. septembra 1986

5. etapa Stržišče—Porezen (tolminsko gozdno-gospod. območje)

Ker smo bili gozdarji in smo poznali fine gospode iz Ljubljane (mišljen inž. Ahačič) nam je gospodinja želela pri zajtrku čimbolj ustreči. Nato stisk rok in slovo in nasvidenje. Prelepo jasno jutro nas sprejme na pot. Pri cerkvi v Stržišču pa kratek postanek, da se prepričamo, da je tu praznik »Mala gospojnica«. Vijemo se po bukovih gozdovih sem in tja, gor in dol, do Bače, kjer začno prevladovati smrekovi gozdovi z izredno visokimi zalogami. Po raztegnjeni vasiči Bača nam malo ponagajajo markacije, ker se zopet ne ujemajo z opisom. Pri tem nam pomaga prijazen mlajši kmet, ki nas spremlja del poti in razlaga o okolici. Pove, da je nad nami greben »Zlatnik«, ki nosi v sebi spomine iz I. svetovne vojne, saj je vsa stena prevrtna z vojaškimi objekti. Nato pride najbolj naporni del poti, ko točemo trdo javno makadamsko cesto od Bače dol in gor na Petrovo brdo. V gostišču, kjer naj bi bil kontrolni žig, se le dvakratno odležamo in ohladimo noge. Gostilničarka pa ne ve kaj dosti o E7.

Nato nas pot pelje preko škrljastega sveta, kjer se menjajo bogati smrekovi sestoje z lepimi bukovimi in mešanimi gozdovi tik pod vrh Porezna. Nehote pomislim, ali še drži podatek, da imamo na slovenjegraškem GG območju najvišje lesne zaloge v Sloveniji?

Greben Porezna je izredno zanimiv. Kot blazina ga porašča bogato malinje in siva jelša.

Pa še zanimivost o gradnji gozdnih cest v okolici Bače in Petrovega brda: solidna gradnja, betonske koritnice, salonitni propusti in lijakasto obzidani jaški.

Hladne megle so se potegnile ko smo stopali proti planinskemu domu na Poreznu in nam delno zameglile pogled nazaj na Julijce oz. na vso našo pot od Stržišča preko Bače in tudi nam znanega »Zlatnika«. Velik obnovljen planinski dom na Poreznu pa je ves polakiran in pripravljen za slovesno otvoritev. Nepozaben ostaja molčec in zelo hiter oskrbnik. (Porezen je s 1630 m najvišji in brzokone tudi najslabovitejši med prelepimi cerkljanskimi vrhovi; na južni strani, ki se junija in julija spremeni v en sam pušelj je mogoče najti še alpsko mažino, ki jo imenujejo kar kraljica, na vrhu in okoli njega pa je polno zaletnih spominov na II. svetovno vojno. Proti pomladi 1945 so se tu enote devetega korpusa bojevale s premočnim sovražnikom. V spomin na takratne žrtve so postavili kamnit spomenik, ki daje današnjemu Poreznu značilen obris.)

6. etapa Porezen—Črni vrh (kranjsko GGO)

Dalje nas pot vodi pretežno po grebenih po stari italijansko-jugoslovanski meji z navadnimi ostanki zarjavele bodeče žice. Južna strma stran Porezna v smeri proti Cerknemu nudi izreden pogled.

Pokriva jo gosta travnata preproga in na njej se gostijo veliki tropi ovac. Severna stran pa je do vrha porasla s sivo jelšo. V sedlu na planini Medrca srečamo poleg goveje živine tudi čredo lepih konj. In nato hitimo po travnatih planinskih pobočjih z volkom, brusnico, jerebiko, da za trenutek pomislimo, da smo na Pohorju. In tudi mimogrede izgubimo markacije.

Sam Črni vrh je do vrha poraščen s smreko in posameznimi macesni. Presenetijo nas številne v nebo vpajoče lubadarke in suhlisce in to na področju znanega smučarskega centra nad Cerknim. Kar zmrzita te, ko sredi gozdov zagledaš preseke, jeklene vrvi in stolpe smučarskih vlečnic in nato še zapuščen z odpadki okrašen planinski dom na Črnem vrhu (bivša italijanska kasarna).

7. etapa Črni vrh—Blegoš (kranjsko GGO)

Že v mraku hitimo preko »pohorskih gozdov«, nazadnje čez zapuščene nenegovane SLP sm-je gozdove, polne suhljadi. Le steza je zelo lepa in shojena. Na koči na Blegošu se zasliši harmonika. Tokovci se vesele. Tu srečamo sošolca naših gozdarjev Cesarja in Smolarja, sprejme pa nas hudomušni oskrbnik Beno, ki noče slišati na »gospod« in »vi«.

V teh dneh smo se srečevali tudi z divjadjo: in to prejšnji dan v Hudi štopnji 2 gamsa, ta dan pod Poreznom ste se speljala orel in so-

kol, pri Nedračah 2 ruševca, okrog Črnega vrha 3 kure ruševca in pod Blegošem velik petelin.

Torek, 9. septembra 1986

8. etapa Blegoš—Zapreval (kranjsko GGO)

Blegoš 1562 m, širok in mogočen, je danes že domala ves ujet v mrežo cest in cestic, ki z vseh strani silijo vanj (prvo so potegnili že pred zadnjo vojno jugoslovanski vojaki z roba Škofje Loke), čisto na vrh ne pride nobena, ponekateri pa zelo blizu. Tako pri blegoški planinski koči, ki je zrastle na pogorišču nekdanjega mogočnega pastirskega domovanja, ob poletnih dneh mrgoli obiskovalcev. Kaj pa jih tudi ne bi, ko pa je razgled enkrat in cvetja kot še v domišljiji ne! Blegošovo ime pa je skorajda slehernemu Slovencu zapleteno še v srebrne tenčice Tavčarjeve poezije, tiste znamenite zgodbe o Presečnikovi Meti in njeni ljubezni.

Po prijetnem prenočevanju v izjemno čisti koči (še posebej), nas skrbno pripravi za pot oskrbnik Beno. V vsem se kaže njegova vojaška preteklost. Nato še posnetek, pozdrav in sprejme nas megla in visoka oblačnost, ki ne napovedujeta nič dobrega. Vrh Blegoša je položna, s travo zaraščena apnenčasta glava z ohranjenimi ostanki Rupnikovih bunkerjev iz II. svetovne vojne. Namesto po markirani cesti okrog, smo se raje spustili po planinski poti strmo navzdol, podobno kakor preko »Kala in Blatnice«: Bukovi gozdovi v obnovi, lepi, zdaj odkazani; nehote spominja na domače gozdove.

Za Črnim Kalom predno zapustimo gozdnokamionsko cesto, nas s katrcio dohite kranjski gozdarji. »Ste ja norci! Kako greste!«, nas je pozdravil taksator ing. Novosel. Prinesli so nam karte in informacije za pot. Vzpon, spust, vzpon preko Mladega in Starega vrha, zopet po praznih pustih smučiščih Starega vrha nad Škofjo Loko ter žigosanje kartic v praznem smučarskem gostišču s koroško oskrbnico.

9. etapa Zapreval—Lubnik (kranjsko GGO)

Na Zaprevalu so se nam razkazale težke mogočne in razkošne gorenjske turistične kmetije. Zelo lepo!

Nato pešamo po dolgi, dolgi gozdnokamionski cesti, zgrajeni pred II. svetovno vojno. Tu prvič spoznamo težke posledice zleda, ki ga je povzročil Martin 11. 11. 1985. Prej lepi mešani gozdovi iglavcev in listavcev so zvrtnjeni v nepreahodno propadajočo lesno maso. Ležeči listavci propadajo, iglavci pa so raj za škodljivce že na stoječem drevju. Kako je težak položaj, dojamemo še bolj ob pogovoru z gozdnim posestnikom, ki je izdeloval drva.

Na zadnjem vzponu na Lubnik nas že moči dež, strmina in naglica, nato pa še vzpodbudni napisi na tablah. »Je vroče, kaj!« »Prosim nesi vsaj eno poleno!«

»Vsako poleno v zahvalo te dvakrat bo grelo!«

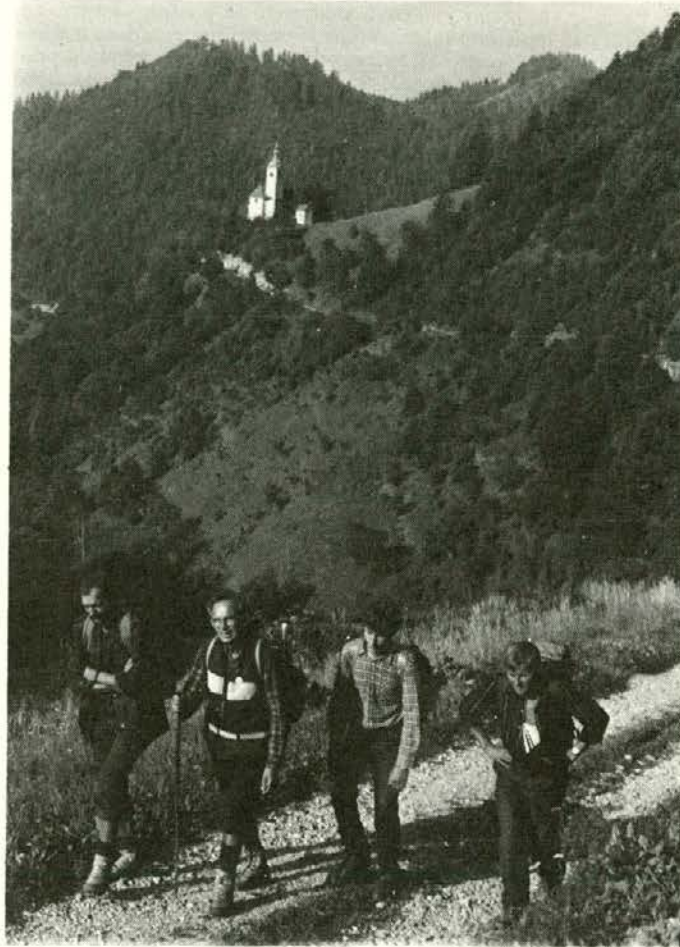
Nismo mogli odreči prošnji, še posebej, ker smo bili neobremenjeni z nahrbtniki, katere je odpeljal inž. Novosel naprej v Škofjo Loko.

(Lubnik (1025 m) je škofjeloška mestna gora, na vrhu pa so si vrli Ločani postavili planinski dom, imenovali so ga po svojem znamenitem rojaku Borisu Zihleru, in zdaj vse bolj vneto tekmujejo, kdo bo gor prišel večkrat in hitreje; da bi stvar tekla čimbolj urejeno, imajo menda celo poseben klub »lubnikarjev«. Gora pa ni zanimiva samo zato, ali pa, ker bi bila prvi na daleč vidni »balkon« sveta, ki mu predstavlja starodavna Škofja Loka vhodna vrata, marveč še po marsičem drugem, tudi geološko (podzemski »kerdevci«) jame v lubniškem bregu). Spust pri Škofji Loki je bil za stremenirane noge pravi učitek (le žuljave so bolj trpele). Prelepa okolica, menjavanje gozda in kmetij ter pogled na Loško dolino in že smo zgubili markacije tik ob Škofji Loki.

10. etapa Škofja Loka—Govejek (kranjsko GGO)

V Škofji Loki iskanje nahrbtnikov, kosilo, nabava zalog, ki so pošle, predvsem tekoče — koncentrirane, in že smo grizli kolena po pravem križevem potu navzgor. Še pogled nazaj na znamenito Loko in že smo sredi bogatih mešanih gozdov sm, bor, bu, hrast — vendar se s strahotno, staro polomijo vetrolomov, lubadark, borovih, suhlic itd. In to tik pod Škofjo Loko! V višjih legah nad 700 m proti Osovniku pa se spet prične kazati neizdelane poškodbe listavcev po zledu iz lanskega leta. Istočasno pa so vse domačije in ceste že preobložene z obilnimi zalozami drv.

Pred vzponom proti cerkvi Sv. Mohorja nas preseneti močan nalič, ki se nadaljuje v vztrajno močno deževje. Moja pelerina pa na dnu nahrbtnika, in že sem zadnja! Tiho upam, pri spustu bom nadoknadila! In res, prehitevam, vendar noč je še hitrejša. Komaj v megli vidim prvega, zadnji je zaostal. Čudovite izkušnje, kaj se zgodi, ko so ljudje v stiski. Dež, tema, hitimo. Zgubimo čut do sopotnikov, zgubimo orientacijo, zgubimo razsodnost. In samo 5 nas je, premočenih do kože. Tudi moja baterija in kompas ter karte nič ne pomagajo, ko nas dvakrat vodi okrog hriba nad Govejekom in ne vemo kje smo. Na slepo krenemo dalje, razdražljivi, osorni. Na križišču stez popustijo namemu instinktu in krenemo nazaj na levo. In končno smo pri domu na

»Stržišče« je za nami

Govejeku. Luč in oskrbnik na vratih. Veselje bi se kaj lahko sprevrglo v žalost. Oskrbnik je ravno hotel odpotovati v dolino, ker je dom ob sredah zaprt. Toda ni zmožni pustiti pet premočenih, lačnih, potrtih v temi in dežju. Sledil je čudovit postopek: kurjenje lončene peči, sušenje ob vročem čaju in krepki enolončnici.

Vso noč je treskalo in lilo.

Sreda, 10. septembra 1986

11. etapa Govejek — Črni vrh (ljubljsko GGO)

Nervoza prejšnjega dne je bila kriva, da je Karli zgubil fotoaparata vrh Govejeka. Imel je srečo, da ga je našel in nas tudi dohitel, ko smo v megli in dežju pešali proti Tošču. Prikrasjani smo bili za lep razgled, ki ga nudi romantična grebenska pot od Tošča do Sv. Jedrti, kjer je izrazita razlika med vegetacijo prisojnih in osojnih pobočij: tu borova skromna varovalna rastišča, tam temni sestoji listavcev, presvetljeni od posledic zleda. Cenimo, da še ca 80 % zleda ni izdelane. Tošč (1021 m) ni najvišji vrh polhograjskega hribovja, je pa skupaj z Grmado zagotovo najimenitnejši. Najlepsi pa je, kakor vsi »Pograjci« spomladi, ko se ves razcvete in jeseni, ko se mu bukovje do vrha obarva v zlatorjave barve. Ni bilo časa za oddih, saj bi se Primožu lahko podhladile gole noge, ker je raje skril kavbojke v nahrbtnik in pešal v telovadnih hlačkah. Dež nikakor ni hotel ponehati in zato nismo srečali žive duše, čeprav smo prečkali skrbno pokošene travnike in pašnike med redkimi tihimi domačijami. Zato smo v štirih urah, namesto planiranih šest, prispeli do slikovitega zaselka Črni vrh s Cerkvico Sv. Lenarta, turistična kmetija Setnikar: lep sprejem, topla peč v veliki »hiši«, vino, čaj, domač bel kruh, krompirjeva juha. Zelo zgovoren gospodar takoj pove, kakšne visoke goste je že gostil na svoji kmetiji. Morda ne bo zadovoljen z nami, ker nismo tako pomembni. Toda za nami bodo prišli drugi popotniki in to predvsem tujci. In le zakaj ni v kotu nad veliko družinsko hišno mizo na polički tudi obveznega kmečkega križa? Na polički so samo rože. V trenutku zgubi smisel topla krušna peč in na njej sušeče se bezovje in na gantrjih obešeno mokro perilo.

Po dogovoru, ob udarcu na gong ob štirinajstih, se pred hišo pojavijo s kombijem kolega inž. Petkovšek iz Vrhnike. Vedeli smo, da bomo morali zaradi vremenskih ovir in nesigurnega prenočišča presko-

čiti dve etapi Črni vrh—Suhi dol—Vrhnik. Ob pripovedovanju novic je gozdarski kombi poskakoval sem in tja po gozdni cesti proti Polhovemu gradu in nato po asfaltu proti Borovnici, Peklu in Vicam, kakor domačini imenujejo gostišče, kjer naj bi prenočili. Toda prenočišča ni, vračamo se v Vrhnikov hotel Mantova, kjer so zaradi IUFRA proste le štiri postelje, mene pa usmerijo prenočevati k prijazni, toda nenajbolj čisti stari Urški. Do polnoči mi razlaga strašne, morda tudi resnične zgodbe, sprejema nočne goste na prenočišče (Bosance, Italijane, Nemce in k meni naličeno Bosanko). Dolga noč brez spanca, s pajčevino nad glavo, zatohlost in smrad po starinah v nosu in nočni prividi iz tolminskih gozdov. Groza!

Cetrtek, 11. septembra 1986

14. etapa — Vrhnik—Žolce (ljubljsko GGO)

Okrog Vrhnik in Vedra smo se zamotili z iskanjem markacij, ki so postavljene pravokotno na smer in zelo podobne našim. Dolgočasi nas klepetanje po javnih in grobih gozdnih cestah navzgor. Spremlja nas megla in kapljanje s krošenj dreves. Tu in tam se megla raztegne, da se prikaže pogled navzdol proti Borovnici in Ljubljanskemu barju. Hitimo brez besed preko tipičnega kraškega okolja z gozdovi sm.je.bu. in javorja na bogatih vrtačastih tleh, vmes zaviljive debeline drevja, vendar sramotno veliko vetroroma in starih lubadark.

V vasi Pokojišče žalostno ugotovimo, da je edino gostišče — trgovina in kontrolna točka odprto šele od 17 ure dalje. Za žejo in žulje bo torej moral zadoščati propolis, šnopenček in čokolada.

Ko prečkamo planinske pašnike, se dvigujemo proti Vinjemu vrhu, kjer še vedno prevladuje hirajoča jelka.

Vas Kožljek, med vojno so jo požgali Italijani, je sedaj vsa lepa in nova. Le vaški psi, ki opazijo naš prihod, opozarjajo lastnike, da se poskrijejo v hiše. Uspelo pa nam je spregovoriti z bogatim mladim kmetom, ki se je sukal okrog traktorja. »Zakaj ni gostilne?« »Ni!« »In kako bi zdaj partizani?« »Oh, oni so vzeli!« In smo odšli. Ker nismo partizani! Naslednje vasi spet enako tiho. V vasi Stražišče pa le uspemo in nagovorimo starega kmeta in kmetico z izgovorom, da smo žejni.

Pred hišo nam gospodinja prinese vedro vode. Dolgo je trajalo, pa se je razklepetala. Mladi hodijo na delo, pa nimajo veselja do kmetije. Bil je prijeten pogovor za nas in za njiju. Za slovo smo se že rokovali. In se vleče in vleče po lepi makadamski cesti med zaselki in gozdovi do Žilce. Vmes lepi razgledi na cerkniško jezero in Javornike v ozadju. Vse ostalo je skrito za oblaki. Na prevalu pred Žilcami občudujemo razkošen vikend bogatega ljubljanskega obrtnika. Pred ciljem se pohecemo, saj bo zaprto. In res je na gostilni Bavdek v vasi Žilce napis »zaprto«. Klecnila so kolena. Porinili so me naprej, češ tebi bo uspelo odpreti zaklenjena vrata. Gospodarjev sin na oknu se ni mogel več skriti, ker ga je spoznal Primož, saj je bil le dve leti pred njim v postojnski šoli. In tako so se odprla vrata gostilne, shrambe, kuhinje in zame še zakonske spalnice, za fante pa dišečega senika. Medtem je bila seveda super pojedina.

Petek, 12. septembra 1986

15. etapa Žilce — Predgozd (Mačkovec) postojnsko in kočevsko gozdnogospodarsko območje

Za zadnji dan nam je ostal le kratek sprehod, po opisu v vodniku le tri ure.

Križišče E6 in E7 označuje lično leseno trikotno obeležje z umešniško izdelano leseno ploščo, ki simbolizira mednarodni pomen potništva. (Avtorja arh. Daniel Jagrič in gospod Carl Herman — predsednik avstrijske popotniške zveze). V bližini je postavljena še lična lesena hišica, ki je takrat služila za informacijski center. Do pričetka uradne otvoritve ob 15 uri smo na hitro obiskali vester. Stare pričetke iz leta 1983, ko smo hodili po E6.

Slovesna otvoritev E7 na križišču poti, ob prisotnosti ljudi iz vseh kontinentov sveta (tu je bila najštevilnejša skupina udeležencev kongresa IUFRO) bo ostala v nepozabnem spominu; nam pa poleg tega še »Zakladi Slovenije«, ki smo jih spoznali na poti in v knjigi, katero so nam na slovesnosti podarili člani planinskega društva Ljubljana — Matica.

Po Primoževih podatkih smo v teh šestih dneh prehodili 220 km, za kar smo porabili 54 ur hoje (povprečno 4 km na uro). Po opisih v vodniku pa je ta del poti dolg 194 km, za kar je predvideno 62 ur hoje. Na času hoje smo imeli skoraj 13 % prihranka. Istočasno smo imeli na poti 7610 m vzponov in 6630 m spustov (ali višinska primerjava 6 x iz Slovenj Gradca na Uršljo goro).

Dnevno smo preživeli na poti povprečno po 9 ur ter prehodili približno 37 km na dan. Celotna tura pa je bila precej podobna partizanskemu maršu, seveda v drugačnih okoliščinah.

TOK RADLJE za organiziran prevoz s kombijem od Mačkoveca do doma pa se najlepše zahvaljujemo.

V letu 1987 nas čaka drugi, lažji del E7.

VABIMO, PRIDRUŽITE SE NAM!

Vida VRHNJAK

Sovinc Jožef in Terezija in vseh enajst otrok

Zlata poroka Skobirjevih

Lepa čeprav mala je vas Razbor, a vendar bogata s svojimi kmečkimi ljudmi.

Tako bi lahko rekli za SKOBIRJEVA starša, ki sta v slogi in sreči dočakala zlato poroko.

Tu na lepo urejeni SKOBIRJEVI domačiji smo se 22. 11. 1986 zbrali od blizu in daleč, da pospremimo zlato poročenco Jožefa in ženo Terezijo pred oltar, da si po 50. letih zopet obljubita zvestobo. Ko sta se pred petdesetimi leti poročila, jima življenjska pot ni bila poslana z rožami, ampak je vmes tudi trnje. Jožef SOVINC se je moral zaposliti pri Oskarju SKUBECU, ki je bil tedaj lastnik v lepem Plešivcu. Jožef je dobil tudi kmetijo pri Kočniku, kjer si je ustvaril številno družino.

V zakonu se je rodilo enajst otrok: osem deklic in trije fantje. Oče in mati sta lahko ponosna na svoje otroke, saj so vsi zdravi in poštteni državljani. Lahko pa se tudi pohvalita, saj imata že sedemdvajset vnukov in enega pravnuka. Vsi so srečni, ko prihajajo k dedeku in babici. Za njuno slavo so vsi sodelovali. Oče in mati sta vsakega otroka hvaležno sprejela, čeprav jih ni bilo lahko vzgajati, saj v bivši Jugoslaviji je bilo hudo za denar. Življenje pa je teklo dalje, prišla je druga svetovna vojna, ki tudi očetu Jožefu in materi Tereziji ni prizanesla. Tu pri Kočniku so se kaj radi oglašali borci in aktivisti, saj so vedeli, da je družina poštena in zavedna.

Mati Terezija ne bo nikoli pozabila, kako hudo je bilo dne 6. oktobra 1944, ko so na njen dom prinesli ranjene borce. Doktor Vlado WAINGERL je takrat porabil vsak kos krpe, da je lahko obvezoval rane, kajti med vojno je bilo hudo za povoj. Vse hudo je minilo. Prišla je svoboda in z njo so prišli boljši časi. Agrarna reforma je dodelila Skobirjevo kmetijo Jožefu SOVINCU, ker je imel res veliko družino, tu so postali lastniki in so družbi hvaležni za to.

Skobirjev grunt so skrbno obdelovali, da so lahko nahranili tako obilno družino. Veste, kaj je še znal Skobirjev oče? Pozimi, ko je imel več časa, je tkal hodni prt. Bil je eden zadnjih v Razboru, ki je še znal to delo.

Vse orodje pa ima še danes skrbno shranjeno na podstrešju. Oče Jožef pravi naj imajo to njegovi potomci za spomin, da bodo vedeli, kako težko življenje je bilo takrat.

Mi vsi pa, ki smo bili zbrani, smo jima zaželeli, da bi dočakala še biserno poroko, zdrava in nasmejana.

ŠTEFKA MELANŠEK

Stari običaji koledovanja na Pernicah in širšem okolju zahodnega Kozjaka

Življenje na kmetih je še pred drugo svetovno vojno potekalo vse drugače kakor danes. Ni bilo televizije, ne radia, le tu in tam kak gramofon, pa še kakšen muzikant, ki je s svojo »frajtonarco« krajšal dolge zimske večere. Verjetno so se prav zaradi tega zimskega dolgočasia na osamljenih kmetijah na Kozjaku tako dolgo ohranili stari običaji koledovanja. Na Kozjaku, gorovju, ki se vleče ob državni meji od Goriškega vrha do Kaple so kolednikom pravili »kovatniki«.

V stari Jugoslaviji so bili daleč naokoli znani »kovatniki« Rihčanovi pobi iz Mlak nad Muto. Vsi so bili muzikantje in poleg tega še dobri pevci.

Že v novembru in decembru so se trudili, da so do božiča opravili tista nujna kmečka dela, kot so: naprava drv za naslednje leto, ročno mlačev in drugo. Večkrat so ročno mlatili tudi do polnoči samo, da je bilo delo opravljeno do božiča. Ročna mlačev pozno v noč je bila takrat sploh navada v teh krajih. Prav zanimivo je bilo v mesečni zimski noči poslušati pesem cepcev, ki je odmevala v mrzlo zimsko noč. Po taktu si lahko spoznal ali mlatita pri sosedu dva, štirje ali šest. Če si ob taktu cepcev še slišal vrisk fanta, ki je z vriskanjem hotel pokazati drugim, da gre k dekletu, je bil to višek kmečke idile. Posebno radi so vriskali tisti fantje, ki so imeli dobre odnose z dekletom, ki je v kraju veljala za najlepšo.

Takoj po božiču, že na Štefanovo zvečer so Rihčanovi pobi začeli s kovatnikovanjem. Hodili so od hiše do hiše in do novega leta peli novoletno pesem. Od novega leta pa do treh kraljev so peli pesem o svetih treh kraljih. Po treh kraljih pa so do svečnice, 2. februarja, peli pesem o Mariji svečanski.

Ko so prišli do hiše, so najprej pozvonili z malim zvončkom, nato so z instrumenti: »frajtonarco«, klarinetom in trubo zaigrali melodijo pesmi, nato so pesem ob rahli spremljavi harmonike zapeli in spet zaigrali melodijo. To se je ponavljalo dokler ni zmanjkalo pesmi. Že takoj po prvi kitici pesmi je odprl vrata gospodar ali gospodinja in vse povabil v hišo. Le redko se je zgodilo, da se vrata niso odprla in, da je nekdo od znotraj po vratih trikrat udaril. To je pomenilo, da kovatniki niso zaželeni. Temu so rekli, da so dobili »bidra«. Seveda se je kaj takega redko dogodilo, pa še takrat je morala biti vmes osebna jeza, bolezen v hiši, ali kaj drugega. Veljalo je pravilo, da so kovatniki božji poslanci in da prinašajo srečo v hišo.

V hiši so jim bogato postregli s prekajenim mesom, klobasami, kruhom in moštom. Vina in prave kave takrat v kmečkih domovih ni bilo. Če pa so bili obiski kovatnikov v času cerkvenih praznikov tudi dobre domače potice ni manjkalo. Okoli svečnice pa so bili na mizi obvezno tudi krofi. Navadno je ena taka rajža trajala dva dni in dve noči brez prekinitve. Drugi dan popoldan so morali Rihčanovi pobi spet domov, da so na slamoreznici na ročni pogon narezali za dva dni krme za dvajset glav živine. Še tisti večer, po končanem delu doma, so Rihčanovi pobi spet šli naprej na kovatnikovanje. Zavedali so se, da morajo obiskati vse hiše v fari, teh pa ni bilo malo, saj je fara takrat štela čez šeststo duš. Če bi katero hišo izpustili, bi bili tam zelo

užaljeni. Kajti verjeli so, da kovatniki prinašajo v hišo srečo, zdravje ljudem in živini ter dobro letino. Tudi najmanjše kočarje so obiskali in prav ti so bili kovatnikov najbolj veselji. Čeprav dostikrat sami niso imeli kaj prida jesti, so hoteli kolednikom dati zadnje, kar so imeli. Toda Rihčanovi pobi niso prišli k njim po darila, pač pa so jim voščili le srečo.

Pri večjih kmetijah, posebno če so bili pri hiši mlajši sinovi ali hčere, se je kovatnikovanje spremenilo v domačo veselico. Navadno so se domači fantje že prej dogovorili z Rihčanovimi pobi, pri katerem kmetu se bodo zvečer ustavili, da bi lahko prišli zvečer z dekleti na ples. Nihče na takih plesih ni kaj prodajal. Domači sin ali hči sta poskrbela, da je bilo za vse dovolj rženega kruha in mošta. Taki plesi kmečke mladine povezani s kovatnikovanjem so večkrat trajali do ranega jutra. Na teh plesih so se kmečki fantje in dekleta spoznavali, se zaljubljali. Mnoge so tudi spoznale svojega bodočega moža, svojo bodočo ženo. Na tak način si je v naših krajih kmečka mladina krajšala dolge zimske večere. Škoda, da danes ni več tako!

Na kovatnikovanju so Rihčanovi pobi peli:

NOVOLETNA PESEM

*Kaj je nam kristjanom storiti,
kaj hočemo danes podeli,
prijatelj eden drugemu,
k temu letu novemu?*

*Svet Pavel tako piše nam,
da zakon je en velik stan,
le glejte, da bo prav peljan,
v tem novem letu vsaki dan.*

*Hišnem očetu darujemo,
za novo leto voščimo,
da b' živinca zdrava b'la,
in se družinca glihala.*

*Hišni materi darujemo,
za novo leto voščimo,
eno belo lilijo,
in Marijo smiljeno.*

*Fantičem hočmo darovat,
lep zelen pušlec hočmo dat',
ki ga je Jožef naredil,
in ga fantičem podelil.*

*Dekličem hočmo darovat,
lep beli kranček hočmo dat,
ga je Marija spletala,
in ga dekletom šenkala.*

*Nedolžnim otrokom darujemo,
'no belo jagnje obljubljeno,
da b' se igrali večno tam,
pred tem nebeškim jagnjetom.*

*Zdaj se od vas poslavljamo,
to pesem vam podarjamo,
pri vas naj ostane sveti Duh,
žegna naj domači kruh.*

*Mi od Boga poslani smo,
zato nas sprejmite lepo,
vam srečo, zdravje voščimo,
k temu letu novemu.*

Ker so bili Rihčanovi pobi zelo nagajivi so navadno na koncu zapeli še eno svojo kitico.

*Pri sosedu smo zbarali,
da ste pri vas prašiča klali,
naj bo prašič al' prasica,
nam pripada klobasica.*

To pesem je po spominu napisal Simon Štruc, peli pa so jo Rihčanovi pobi med obema vojnoma.

Simon Štruc

Štamuličeva mama peče kruh — Foto: F. Jurač

Janka Korošca ni več

Janko Korošec

Kako kruta je usoda življenja, kadar poseže tja, kamor ne bi smela tako hitro. Meseca decembra lanskega leta smo se na šentflorijanskem pokopališču v Doliču poslovili od mladega, komaj 50 let starega, Janka Korošca, mladega Vodenikovega kmeta iz Tolstega vrha pri Mislinji. Žalostna novica, ki je prišla iz ljubljanskega kliničnega centra, da je Janko umrl, je zavila njegove najdražje in njegovo kmetijo v črnino. Nihče ni mogel verjeti, da je bila bolezen močnejša in da je tako mlademu spodrezala korenine življenja.

Pokojni Janko se je rodil 11. novembra 1936. Vsa mlada leta je preživel na kmetiji ob trdem in težkem kmečkem delu. Pred desetiimi leti se je poročil in si ustvaril družino. Ob pomoči svoje matere, žene in otrok je pridno in napredno gospodaril na kmetiji, ki jo je zlasti zadnja leta preusmeril v pridelavo mleka. Imel je še veliko načrtov, vendar pa mu je zahrbtna bolezen rahljala življenjsko moč tako, da so ostali njegovi načrti neizpolnjeni.

Poleg gospodarjenja na kmetiji pa je vedno našel tudi čas za delo v samoupravnih organih krajevnih skupnosti, kjer je bil nekaj let delegat sveta skupščine krajevnih skupnosti, dolga leta pa je bil tudi aktiven gasilec v gasilskem društvu Dolič. S svojimi naprednimi nazori je aktivno pomagal pri razvoju krajevnih skupnosti.

Ne bo ga pogrešala samo kmetija in njegova družina, pogrešali ga bomo mi vsi, ki smo z njim živeli in delali. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu. Njegovi materi, ženi, otrokoma, bratu in sestram izrekamo globoko sožalje. F. Jurač

Poslednjič srečno

Marija Puncer

V četrtek 22. 1. 1987 smo se na starotrškem pokopališču pri Slovenj Gradcu zadnjič poslovili od naše upokojenke

Marije Puncer

Njena slikovita življenj-

ska pot se je začela v kraju Brunek v Avstriji leta 1893. Selila se je s starši iz kraja v kraj in ostala pri nas v Slovenj Gradcu. Preživela je dve svetovni vojni. Med vojno je sodelovala z osvobodilno fronto.

Vse skrbi in vesele trenutke lahko strnemo v besede, ki jih je leta 1984 izrekla sama: »Moje življenje je kakor mozaik v cerkvi Sv. Marka v Benetkah: solze, smeh, sreča, trpljenje, radost. Najlepše pa je bilo takrat, ko sem pasla krave.«

Sinu Anziju, vsem sorodnikom, njenim znancom in prijateljem in vsem drugim, ki so jo imeli radi, izrekamo delavci delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena LESNE SLOVENJ GRADEC iskreno sožalje.

Zahvala

Ob boleči izgubi našega nadvse dragega moža, očeta in dedija

Jožeta Mlinška iz Brd

Jože Mlinšek

se vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje, najlepše zahvaljujemo. Prav lepa hvala zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka splošne bolnišnice Slovenj Gradec za lajšanje bolečin pokojniku v zadnjih trenutkih. Hvala lovčemu lovske družine Dolič za spremstvo in častno stražo, govorniku Rihardu Kozjaku za poslovilne besede ob odprtem grobu, g. župniku Tonetu Šteklju za pogrebni obred. Vsem in vsakomur še enkrat najlepša hvala.

Žalujoci: žena Marija, otroci Franček, Karel, Tončka, Marija, Oto, Jože, Rudi in Viktor z družinami ter ostali sorodniki.

Tereziji Pačnik v spomin

Terezija Pačnik

Nemo in tiho, kot je žive-la, je tudi umrla Terezija Pačnik, Hribaršekova mama iz Mislinje. Iztékla se je njena bogata življenjska pot, ki je bila prepletena s križi in težavami. Ni ji bilo

dano, da bi lahko lepo žive-la. Garala in delala je vse od svoje mladosti. Poročila se je z Antonom Pačnikom, gozdnim delavcem in v zakonu se jima je rodilo 11 otrok in njen sin Tone si je poiskal delo v gozdu kot sekač.

Majhna kmetija, ki je visoko pod Črnim vrhom, ni dajala dovolj, da bi se lahko preživljali od kmetije, zato je moral njen mož iskati delo še v gozdu.

Pokojna Terezija Pačnik se je rodila leta 1902. v Mislinji in že kot otrok je okusila vse tegobe takratnega življenja. Dočakala je visoko starost 85 let.

Hribaršekovo mamo bomo ohranili v lepem spominu. Naj ji bo lahka domača zemlja!

F. Jurač

Zahvala

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka in pradedka

Ivana Vivoda iz Mislinje

Ivan Vivod

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancom in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih s toplo besedo tolažbe izrekli sožalje, pokojniku pa darovali cvetje in vence ter ga pospremili na zadnji poti. Prav lepo se zahvaljujemo govornikom Andreju ŠERTELJU za poslovilne besede pred domačo hišo, Ivanu LEKŠETU in Jožetu TRETJAKU za poslovilni govor pred odprtim grobom. Hvala gospodu župniku za opravljen pogrebni obred, godbi, pevcem za zapete žalostinke ter TOZD-u gozdarstvo Mislinja.

Vsem in vsakomur še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: žena Marija, otroci Franjo, Tone in Pepca z družinami, Nužjevi ter ostali sorodniki.

RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠTUDIJ OB DELU ZA ŠOLSKO LETO 1987/88

TOZD TSP Radlje — Podvelka

— lesarski tehnik — V. stop.

2 štipendiji

TOZD TP Pameče

— lesarski tehnik — V. stop.

1 štipendijo

— org. dela — proizvodna smer — VI. stop.

3 štipendije

TOZD Nova oprema

— lesarski tehnik — V. stop.

1 štipendijo

TOZD Gozdarstvo Črna

— inž. gozdarstva — VI. stop.

2 štipendiji

izobraževalni center

Pomoč združenega dela

V koroškem združenem delu kažejo veliko razumevanje za težave in potrebe kmetijstva. Pomoč poteka preko sredstev občinskih blagovnih rezerv in skladov za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane. V letu 1986 sta bili izvedeni dve taki akciji, ki sta sad pripravljenosti in sodelovanja med izvršnimi sveti občin Slovenj Gradec, Raven in Dravograda ter Koroške kmetijske zadruge, kot nosilca razvoja kmetijstva in združništva na našem koroškem območju.

Že spomladi smo se na pobudo TOZD »MESNINA« Otiški vrh vključili v akcijo za pridobitev dodatnih sredstev blagovnih rezerv omenjenih treh občin za premostitev problemov pri izredno povečani prodaji živine v klavnico. Z izvršnimi sveti smo se dogovorili, da se za dobo štirih mesecev brezobrestno vežejo sredstva v hranilnici po ključu porabe mesa v občinah, mi pa smo te depozite obrestovali v korist TOZD »MESNINA« in jim za ta znesek zmanjšali obresti za najete kratkoročne kredite.

Druga skupna akcija je še v teku. Tokrat gre za pomoč pri kreditiranju dodatne krme za živino. V letošnjem letu so

neugodne vremenske razmere vplivale na manjšo pridelavo krme za živino. Če želimo ohraniti ali še povečati stalež živine, je bilo nujno potrebno preskrbeti kmetom dodatne količine krme. Dogovorili smo se, da vsak kooperant, ki ima sklenjeno pogodbo o oddaji mleka ali mesa, lahko dobi brezobrestni kredit za nabavo dodatne krme, za dobo sedem mesecev, to je do konca aprila 1987, za 300 kg krmne sušine po glavi živine, vendar najmanj 600 kg ob pogoju, da vsakega prodanega pisanca nadomestijo z novo privedanim. Sredstva za pokritje obrestne mere smo pridobili iz blagovnih rezerv skupščin občin v višini 10.460.000 din ter 2.000.000 din iz sredstev TOZD »MESNINA«. Del sredstev bodo TZO dobile tudi iz občinskih intervencijskih skladov.

Naloga hranilnice pri tej akciji je, da pridobi kratkoročne kredite za potrebe TZO, vendar vsaj tretjino potrebnih sredstev po nižji obrestni meri kot velja za selektivne namene. Ostala potrebna sredstva pridobi pri Ljubljanski banki, sredstva blagovnih rezerv izvršnih svetov skupščin občin in sredstva TOZD »MESNINA«.

Magdalena Korent, oec.

95 let Franja Zemljiča

Franjo Zemljič iz Slovenj Gradca bo letos meseca septembra dopolnil 95 let. Je najstarejši občan občine Slovenj Gradec. V Slovenj Gradcu živi že preko 60 let in je na Slovenj Gradec izredno ponosen. Ob letošnjem Novem letu je predsednik skupščine občine Slovenj Gradec Janez Gologranc Franjo Zemljiču pridelil sprejem ter mu seveda zaželel še veliko zdravja in osebne sreče.

V sproščenem pogovoru je najstarejši krajan povedal marsikaj zanimivega iz svojega bogatega in dolgega življenja. Povedal je tudi, da je na Slovenj Gradec ponosen in da se je v tem času veliko spremenilo in tako je Slovenj Gradec pridobil veliko.

F. Jurač

Franjo Zemljič na sprejemu pri predsedniku skupščine občine Slovenj Gradec Janezu Golograncu

AVTORSKI HONORARJI

Delavski svet delovne organizacije je na 5. seji potrdil avtorske honorarje za leto 1987.

I. Članki

1. Strokovne članke, izvirne uvodnike, kritične sestavke, strokovne analize o poslovanju posameznih TOZD, TOK, DSSP in DO Lesna, samostojne komentarje o delu samoupravnih organov, delu delegatov, intervjuje, samostojne reportaže, komentarje o delu družbeno-političnih organizacij in poročila o važnih dogodkih nagradujemo s 16,00 din za polkolonsko vrstico (45 mm).

2. Novice in poročila o posameznih dogodkih iz temeljnih organizacij, družbeno-političnih organizacij, športne novice in novice iz kulturnega življenja, izvirne literarne prispevke, izvirne anekdote in šale, koserije, potopise in strokovne prevode, nagradujemo s 14,00 din za polkolonsko vrstico.

3. Podatke iz zapisnikov s sej samoupravnih organov, izvršilnih organov, družbeno-političnih organizacij in povzetke iz drugih gradiv in poročil o poslovanju nagradujemo s 10,00 din za polkolonsko vrstico.

II. Drugi prispevki

1. Za objavljeno križanko je osnovna cena kvadrata, ki znaša 30,00 din.

2. Rebuse, posetnice, uganke, vinjete, pesmi, kratke anekdote, šale ipd. nagradujemo glede na kvaliteto, ki jo oceni odgovorni urednik, od 400,00 do 1.000,00 din.

3. Karikature z besedilom nagradujemo glede na velikost in domiselnost od 1.000,00 do 2.000,00 din.

III. Slikovno gradivo

1. Cena originalne fotografije, izdelane za lastnimi stroški je

za format razglednice	500,00 din,
za večji format	600,00 din,
za staro fotografijo	200,00 din.

Zunanjim fotografom plačujemo fotografije po dostavljenem računu.

2. Cena ilustracije originalne risbe je do 1.000,00 din.

3. Cena grafikona, diagrama ipd. je glede na zahtevnost od 400,00 do 1.000,000 din.

I. Robnik

HARMONIJA

Življenje je žuboreč potok,
nenehno drvi,
se ustavlja v tolmunih nade,
nato polno upa zdrvi naprej
proti cilju izlitja.

Človek poišči si tolmun sreče,
ker ob izlitju si popoln,
a srečo najdeš le na poti do cilja,
cilj sam te samo razvrednoti.

Zmago ČEH

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o. — Ureja uredniški odbor: Vida Gerl, Jože Mirkac, Jure Šumečnik, Karel Dretnik, Hedvika Janše, Ivan Penec, Vida Vrhnjak, Andrej Šertel, Ida Robnik — Glavni urednik: Andrej Šertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnični urednik: Bruno Znidaršič — Naklada 5200 izvodov — Tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1987.